הקרן
לשיקום
מחצבות

דו"ח פעילות
לשנת 2021

דו"ח פעילות

לשנת 2021

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת יחיעם 28 מחצבת נחל רביבים קטע תאו"ס 64 **נספח 2** תקנות המכרות,)הקרן 98לשיקום מחצבות(, תשל"ח 1987מחצבת חורפייש 30 מחצבת המכתש באר שבע 66

מחצבת חצור הגלילית32 **נספח 3** תוספת)תקנה 4(תשלומים 100

צפת קרית חב"דמחצבת 4 מחצבת שחורת 68 לקרן תשל"ח 1987 101

דברי פתיחה, אילן נסים יו"ר הקרן קדרים מחצבת תום ותומר- שלב 70 **נספח 4** מדיניות הקרן לעניין החזר

דברי פתיחה, מיכאל חרל"פ מנהל 5 ב'מחצבות נחל ניצנה 72 הוצאות שיקום של מחצבה

הקרן 34 מחצבת יבנאל

חברי הנהלת הקרן ובעלי התפקידים 6 מחצבת כרם מהר"ל**עקרונות תכנוניים בשיקום מחצבות** 8 מחצבת האגמים נשר

לי קמחי אדריכלית הקרן מחצבת יסודות 78**מפת שיקומים אזור המרכז**

89 **נחנכו פארק מגרסת מחצבת מלכיה** 11 מחצבת נחלה כתבי קודש

36

דברי פתיחה

אילן נסים, יו"ר הקרן

דברי פתיחה

מיכאל חרל"פ, מנהל הקרן

וגן לאומי מגדל צדק בראש העין מחצבת כפר הרא"ה

פארק מחצבת מגרסת מלכיה 11 מחצבת שדרות 82מחצבות 38

מגדל צדק - שבילי טיול

זום אין ומצפורים שלב 40

א' מחצבת נחל ניצנה קטע באר מילכה 84 42

גן לאומי מגדל צדק ראש העין 15 מחצבות מגדל צדק - טיילת צפונית 44

זום אין מהשנה החולפתמחצבת שהם

90 **שיקום מחצבת נחל רביבים-ביר** 18 **דוחות הכנסות והוצאות** שנת 46

2021**הדאג'** מחצבות הר טובזום אין **הוצאות שיקום מחצבות** לשנת 2021 48

92מחצבת שהם בתחום יער קק"ל

מפת שיקומים אזור הצפון 20 **נספחים**מחצבת נורדיה בור 50

חזן

מחצבת מלכיה 22 **נספח 1** שיקום מחצבות חלק י"ג 94**מפת שיקומים אזור הדרום**מחצבת 52

מגד אל כרום 24 54

מחצבת יד נתנמחצבת בית אלפא בזלת 56

26

הקרן לשיקום מחצבות הובילה מאז הקמתה בשנת 1978 לשיקומן של מאות מחצבות בכל רחבי הארץ, חלקן 59

במרכזי ישובים שהוו עדות אילמת לפגיעה במשאבי הטבע של המדינה ולעיתים אף באיכות חייהם של 60

62

מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - שילוט 74

מחצבת צאלים 76

מן התקשורת לקט קטעי עיתונות 86

מפקודת המכרות: "שיקום מחצבות")תיקון: תשפ"ב(

תושביה. בשנים האחרונות פועלת הקרן ביתר שאת במסגרת הליך שיקום המחצבות להחזרת הטבע לציבור במגוון דרכים אשר ישרתו וישפרו את איכות חייו באופן שוטף. הקריטריונים המרכזיים להם נותנת הקרן עדיפות בהליך השיקום כוללים את הטיפול במפגעים הנופיים-סביבתיים, הקירבה לאוכלוסייה, שימור אתרי טבע ונוף, רמת הפגיעה בקרקע, פריפריה ,נושאי הבטיחות, וייעוד השטח המשוקם.

במהלך שנת 2021 פעלנו להעמקת פעילות הקרן בקרב הרשויות השונות בכדי להגדיל את היקפי פעולות השיקום ובמטרה להנגיש כמה שיותר אתרים משוקמים לרווחת הציבור. דוגמה לכך ניתן למצוא בשני פרויקטים ששיקומם הסתיים בשנה החולפת, מחצבות מגדל צדק הנמצאות בתוך גן לאומי מגדל צדק ופארק מגרסת מחצבת מלכיה בצפון)בהמשך החוברת אף הקדשנו הרחבה לשני הפרויקטים(.

אחד הפרויקטים המשמעותיים של הקרן בשנים האחרונות בשיתוף עם עיריית באר שבע הוא שיקום פארק המכתש בבאר שבע. היקפו התקציבי מוערך בכ- 30 מיליון שקלים ובמסגרתו מוקם פארק לשימוש הציבור הכולל שבילי טיול רגליים, שבילי אופניים, מתקני משחק, מתקני כושר ועוד בלב שכונה ד׳ בבאר שבע. פרויקט שיקום המחצבה בבאר שבע, מהווה הלכה למעשה דוגמה למימוש חזון הקרן שלצד שיקום המחצבה, מפתחים פארק לרווחת תושבי השכונה תוך מתן פתרון בטיחותי לציבור תושבי האזור.

אני מבקש להודות לחברי הנהלת הקרן, עובדי הקרן והיועצים על מסירותם ועבודתם המרשימה. נמשיך לפעול לשיקום השטחים המופרים לאחר פעילות החציבה ופיתוח שטחים פתוחים לשימושם ולרווחתם של אזרחי מדינת ישראל.

בברכה ,

אילן נסים, יו"ר הקרן לשיקום מחצבות

במהלך שנת 2021 קידמה הקרן לשיקום מחצבות במקביל כ- 30 פרויקטי שיקום בשלבי תכנון וביצוע שונים, בכל רחבי הארץ.

הליכי השיקום מחייבים שיתוף פעולה מצד גורמים רבים ומגוונים, החל מהרשויות המקומיות, רמ"י, וועדות התכנון וחלק גדול ממשרדי הממשלה, דבר המהווה לא פעם אתגר מקצועי, כאשר המטרה בסופו של יום משותפת לכולם.

טרם תחילת ביצוע הליכי שיקום מוודא הקרן כי בסיום העבודות תתחייב רשות סטטוטורית לקבל את השטח המשוקם לאחריותה לרבות תחזוקתו השוטפת .

בכדי לעודד את הרשויות לקיום מחויבות זו הן מתבקשות לחשוב על הצד הכלכלי בתחזוקת השטח לאחר שיקומו .לצד זאת החליטה הנהלת הקרן שבמקרים מסוימים תסייע הקרן לרשות בהוצאות תחזוקת גינון למשך השנתיים הראשונות מתוך תקווה שלאחריה תעשה כך ממשאביה שלה.

זה המקום להודות לחברי הנהלת הקרן על העבודה המשותפת, הגיבוי וההכוונה, וכן לעובדי הקרן על עבודתם המסורה והמקצועית.

בברכה

מיכאל חרל"פ, מנהל הקרן לשיקום מחצבות,

מר אילן נסים	משרד האנרגיה	יו"ר הנהלה נוכחי
מר גיא סמט	משרד האנרגיה	יו"ר ההנהלה)עד דצמבר 1202(
מר עידן ורטהיים	רשות מקרקעי ישראל	מרכז פעולות ההנהלה הנוכחי
מר ישראל סקופ	רשות מקרקעי ישראל	מרכז פעולות ההנהלה)עד דצמבר 1202(

גב' חנה ויטלזון	משרד האוצר - מנהל התכנון	חברה
גב' זהר זכאי	רשות הטבע והגנים	חברה
מר אלון זס"ק	המשרד להגנת הסביבה	חבר
מר זאב ברל	משרד הכלכלה והעבודה	חבר)עד סוף אוגוסט 1202(
מר שארבל שחאדה	משרד האנרגיה - המפקח על המכרות	חבר
מר שמואל מנדלביץ '	איגוד יצרני חומרי מחצבה	משקיף
גב' נעה טל	קרן קיימת לישראל	משקיפה

מר מיכאל חרל"פ	מנהל הקרן לשיקום מחצבות
עו"ד מירב קנולר	יועצת משפטית הקרן לשיקום מחצבות
רו"ח ירדנה שהם	חשבת הקרן לשיקום מחצבות
רו"ח משה דוד מזרחי	מבקר פנים)עד דצמבר 1202(

חברי הנהלת הקרן ובעלי התפקידים

ונויים בשיקום מחצבות

- שימוש ומחזור מוגבר בחומרי הגלם המצויים באתר בעת תהליך השיקום. כפי שמתוכנן בתוכנית השיקום של מחצבת צאלים, הנמצאת בשלבי אישור בוועדה המחוזית דרום .
- טיפול במפגעים סביבתיים הנוטים להתהוות בשטחי חציבה מופרים ונטושים. כגון פסולת, מים עומדים וצמחיה פולשנית. כפי שניתן למצוא בהליך שיקום מחצבת יד נתן הנמצאת בשלבי ביצוע .

טרם התחלת הליך תכנון השיקום מבצעת הקרן בדיקה מול רשות מקרקעי ישראל כדי לבדוק היתכנות השיקום אל מול תוכניות אחרות אותן מקדמת רמ"י. לאחר קבלת אישור עקרוני, מתבצעת בדיקה סטטוטורית ותיאום מסגרת [illegible] מול רשויות הרישוי והאישורים על הישות. מבחינה סטטוטורית ועל ייעוד הקרקע להתאים לאופי הפיתוח המבוקש ולסוגי השיקומים שהקרן מבשרת להם של

והיזון חוזר עם רשויות מקומיות, רשות הטבע והגנים, קק"ל וצוותי תכנון בהם חברים בעלי מקצוע מתחומים רבים התורמים מניסיונם האישי להצלחת כל פרויקט. בכל שיקום בוחנת הקרן כיצד בגלגולה החדש תהפוך המחצבה בסיום התהליך ממפגע למשאב בעל ערך ,שיהווה עוגן ומוקד עבור הקהילה המקומית ,שתוכל להנות ממנו ולהתגאות בו, ומרחב פתוח לרווחת כלל תושבי ישראל לשנים רבות.

פ

י

ח

ו

ברחבי המדינה, בנוף הישראלי פזורים מאות אתרי חציבה (מחצבות) מבוסס על מחצבות ענק, בולטות למרחוק ביחס לסביבתן, שם נחצבו חומרי גלם בהיקפים נרחבים לשימוש בתעשייה הישראלית. ישנם גם הרבה אתרים קטנים יותר שפעלו ללא תכנון ואף לעיתים ללא רישיון ,באתרים פירטיים בצמידות לפרויקט בניה או סלילה .

תמ"א 14ב', היא תכנית המתאר הארצית לענף הכרייה והחציבה בישראל, ממנה נגזרות תכניות מפורטות של כל מחצבה. בשנים האחרונות ,במסמכי התכניות המפורטות מוטמעות הוראות לשלב השיקום של המחצבה. בתכניות ותיקות יותר, לא כך היה המצב ובפרט באתרים הקטנים יותר שפעלו ללא תכנון ואף לעיתים ללא רישיון ,באתרים פירטיים .

מספר עקרונות תכנון מנחים ומכוונים את שהוצגו מתייחסים לסוגיות טיפוסיות לשיקום **תכניות השיקום**

הנעשות בחסות הקרן: שטחים מופרים ובפרט כאלו בהם ההפרה של • הנגשת המרחב לבעלי מוגבלויות – יצירת תוואי הקרקע היא הדומיננטית כמו במקרה של שבילים, מקומות חניה, פינות ישיבה ושהייה וכן מחצבות .

שילוט בהתאם לתקני ההנגשה והבטיחות.

במסגרת עבודתנו אנו פועלים בשיתוף פעולה

ק. מכך שעל ייעוד הקרקע החדש להיות • התבוננות במרחב, בטופוגרפיה ואגן הניקוז מסוג **ציבורי ופתוח** כגון: שטחים פתוחים,
שטח האזורי שמעבר לגבולות המחצבה בכדי ציבורי פתוח, חקלאות, יער, שמורה, גן לאומי לשחזר את תוואי הקרקע וערוצי
הניקוז וכדומה או תשתית לאומית. במקרים בהם יש המשוקמים כך שיתחברו באופן הומוגני צורך, הליך התכנון הסטטוטורי
והכנת תכנית בסביבה.
מפורטת מקודמים ע"י הקרן .

• טשטוש גבולות – להטמעת השיקום
מטרתה העליונה של הקרן היא שיקום שטחי בסביבתו .

חציבה מופרים פגועים ונטושים ושימור משאב
השטחים הפתוחים לטובת הציבור הרחב . כל שיקום
הינו עולם ומלואו של שיקולים
מקומיים הייחודיים לאתר. עקרונות התכנון

נחנכו פארק מגרסת מחצבת מלכיה וגן לאומי מגדל צדק בראש העין

בשנת 2021 הסתיימו עבודות השיקום בשורה של פרויקטים, שניים מהם, מלכיה בצפון ומגדל צדק במרכז ממחישים הלכה למעשה את אופי פעילות הקרן לשיקום מחצבות, פרויקטים קצרים ששיקומם מספר חודשים לצד פרויקטים ארוכי טווח שנמשכים אף מספר שנים.

הקרן לשיקום מחצבות מקדמת מידי שנה כ-30 פרויקטים הנמצאים בשלבי תכנון או ביצוע שונים הפרוסים בכל רחבי הארץ.

מטבע הדברים, משך התכנון והביצוע של הפרויקטים לוקח בין מספר חודשים למספר שנים, זאת בהתאם לגודל השטח ואופי השיקום המתוכנן.

בשנה החולפת הסתיימו עבודות השיקום בשני פרויקטים כאלה, האחד **בגן הלאומי מגדל צדק ראש העין, והשני בפארק מחצבת מגרסת מלכיה שבשטח מועצה אזורית הגליל העליון.**

פארק מחצבת מגרסת מלכיה:

סיפורה של המגרסה שבקיבוץ מלכיה החל בשנת 1950, כשנה לאחר עליית המתיישבים הראשונים למקום. האבנים שנלקחו משטח המחצבה, נגרסו ושימשו לסלילת כבישים וחומרי בניין. חלק ניכר מכבישי הצפון נסללו מאותם אבנים אשר נגרסו לחצץ במגרסה ואף שימשו להקמת מבני המשק הראשונים בקיבוץ והלולים שבאזור.

המגרסה במלכיה היוותה למעשה את מקור הפרנסה העיקרי של הקיבוץ בעשור הראשון להקמתו. מבנה המגרסה נותר כמעט בשלמותו וניצב כך במשך עשרות שנים.

כושר עמידתם ודבקותם במטרה . המאמץ המשותף יאפשר לכלל הציבור להיחשף לערכי
המורשת המקומית, יעודד את התיירות במסגרת שיתוף הפעולה
בצפון ויפיץ ברבים את חשיבותה של ההתיישבות השקיעה הקרן לשיקום
החקלאית החלוצית על גבול הלבנון. ראש מחצבות בעבודות שיקום
המועצה הוסיף כי הוא רואה בשיקום המחצבה ופיתוח האתר כשני מיליון
נדבך ראשון בפעילות המשותפת עם הקרן ש"ח, וביום הוא משמש

לשיקום מחצבות .
כפארק תיירותי מונגש ,

פתוח לציבור, הכולל שטחי חיזוק לדברי ראש המועצה התקבל מאורי בן מנוחה ותצפית
על גבולותיה ציוני, מנהל מחוז צפון במועצה לשימור אתרי הצפוניים של ישראל. יצוין כי מורשת
בישראל שהוסיף כי מגרסת מלביה היא לצד הקרן מימנה המועצה לשימור
עדות ליצירתיות של ראשוני מלביה וליכולתם להתבסס ולבנות יישוב על אף נתוני הסביבה הקשים. המגרסה המשומרת תמחיש לקהל המבקרים את המנגנון
המכני ההיסטורי מאיסוף אבני הלקט ועד גריסתם לאבני חצץ בגדלים שונים .

המבקרים באתר יכולים לסייר בו באופן עצמאי באמצעות מסלול הסברה משולט, הכולל מסבירן קולי בשלוש שפות)עברית, אנגלית וערבית(, כמו כן קיימת אפשרות לתאם הדרכה מקצועית בתיאום עם המועצה במסגרתה תופעל המגרסה להדגמה על ידי אנשי קיבוץ מלביה.

גיורא זלץ, ראש המועצה האזורית הגליל העליון הודה בטקס חנוכת האתר המשוקם לקרן לשיקום מחצבות על שיתוף הפעולה המקצועי ועל הקמת הפארק הציבורי שבמרכזו המגרסה ההיסטורית של קיבוץ מלביה. לדברי זלץ

אתרים את שיקום מבנה המגרסה

.

במסגרת שיתוף פעולה מקצועי חברו ארבעה גופים ציבוריים: הקרן לשיקום מחצבות, מועצה אזורית גליל עליון, המועצה לשימור אתרים וקיבוץ מלכיה, וסיכמו שלצד שיקום המחצבה יישמר מבנה המגרסה המקורי שימחיש לקהל המבקרים במקום את המנגנון המכני ההיסטורי מאיסוף אבני הלקט ועד גריסתם לאבני חצץ בגדלים שונים.

עבודות שיקום השטח והמגרסה נמשכו כשמונה חודשים, וכיום המגרסה המשוקמת מוקפת במטעי הקיווי של הקיבוץ, ומהווה זיכרון מוחשי להיאחזותם בקרקע של מיישבי גבול הצפון ,

הקרן לשיקום מחצבות ונהפכו בסיום העבודות לפנינות של נוף. המצודה הצלבנית הקדומה ,המעטרת את ראש הגבעה ומשלבת תצפית נוף של 360 מעלות לכל הסביבה שוקמה, שומרה ושוחזרה במימון משרד מורשת וירושלים ולצידה הוקמו שלוש בריכות חורף עשירות בערבי טבע ,המאכלסות מיני צומח וחי האופייניים לבית גידול מיימי .

הקרן לשיקום מחצבות

זום אין

במהלך הבנייה בעין, אסתר ת סביבתה הצמוקה על התווה עפר אותה למחצבות כדי לכסות בה את פני הקרקע ה זו,

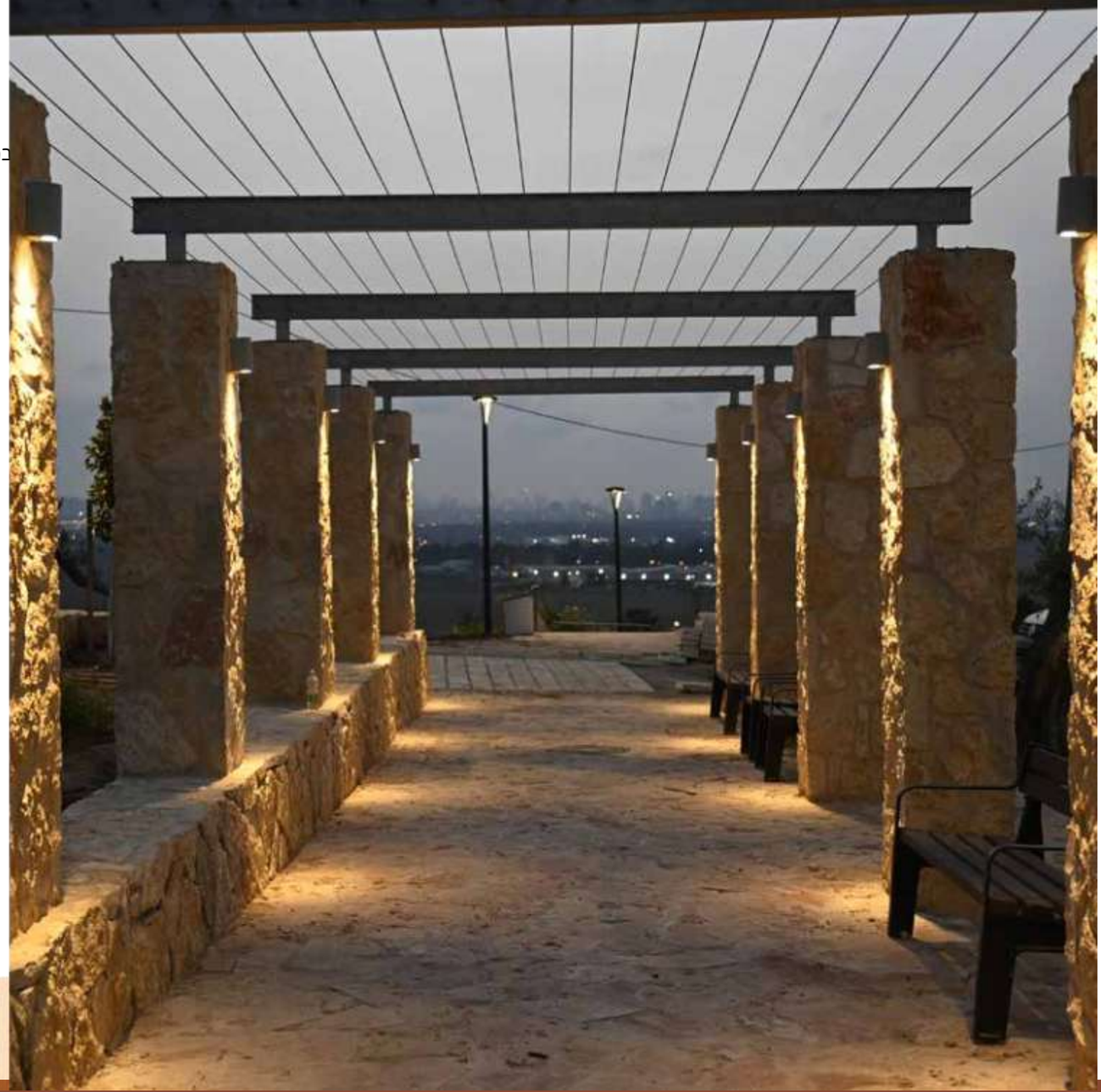
גן לאומי מגדל צדק, ראש העין

בשטח הגן הלאומי מגדל צדק פעלו עוד טרם הקמת המדינה במשך עשרות שנים, עשרות מחצבות שסיפקו חומרי בנייה לכל רחבי הארץ. עם סיום פעולות החציבה באזור הפכו חלק מהמחצבות לאתרי פסולת פיראטיים ולמפגע סביבתי ותברואתי. בתוך כך מבנה המצודה הקדום הנמצא בסמוך למחצבות סבל מוונדליזם והיווה סכנה בטיחותית בשל גילו.

על רקע זה פעלו במשך כעשור, הקרן לשיקום מחצבות, רשות הטבע והגנים ועיריית ראש העין לפיתוח הגן הלאומי ושיקומו על מנת שייהפך לפנינת טבע, מורשת וטיילות. באוקטובר 2021, במעמד השרה להגנת הסביבה, ראשי רשויות, הנהלת רט״ג, הנהלת הקרן לשיקום מחצבות, ושורה של נכבדים נחנך גן לאומי מגדל צדק ראש העין.

ההשקעה בעבודות להקמת והנגשת האתר לציבור המשתרעת על שטח של כ-1,700 דונם נאמדת בעשרות מיליוני שקלים.

במסגרת העבודות לקראת פתיחת האתר כגן לאומי (שמנוהל על ידי רשות הטבע והגנים) שוקמו המחצבות הנטושות שפעלו במקום ע״י

כמו כן, במסגרת עבודות השיקום נבנתה טיילת נוף מרכזית משובצת אלפי עצים ושיחים שניטעו

בגן עם נקודות תצפית ופינות ישיבה עם מכלול שבילים באורך כולל של למעלה מ-10 ק"מ להולכי רגל ורוכבי אופניים, מתוכם כ-5 ק"מ מונגשים למבקרים עם עגלות ואלו עם מוגבלות תנועה .

השרה להגנת הסביבה תמר זנדברג ציינה בדבריה בטקס כי:"מדהים לחשוב שהמקום הזה, שהיה עד לא מזמן אתר של מחצבות נטושות, פסולת בניין פיראטית, מפגעים ,ומצודה מוזנחת – הפך לאתר טבע ומורשת מרהיב בלב הארץ. בישראל מצוי טבע יוצא דופן בייחודיותו, ובאזור הזה בפרט, שמהווה את המסדרון האקולוגי הכי חשוב של אזור המרכז .שיקום מחצבות נטושות הוא אחת המשימות הסביבתיות החשובות בישראל. אני שמחה לחנוך את הגן הלאומי באתר שהוקם מחדש לטובת הציבור והטבע כאחד."

העשירה בזרעים ובפקעות היא המקור לצמחי הבר הרבים במקום, ביניהם חצבים ,כלניות, נרקיסים, רקפות ועוד.

עם הקרן לשיקום מחצבות היה לא רק תקציבי אלא מהותי. בגן הלאומי מגדל צדק נוצקה תבנית המשלבת בין שימור טבע ומורשת לבין נופש לאדם .

ראש עיריית ראש העין, שלום בן משה מסר בטקס שלאחר עבודה ממושכת ומאמצים רבים נפתח הגן למבקרים , והוא חלק מנוף העיר ומורשתה מאז קום המדינה וישמש כמקום בילוי ופנאי לתושבי העיר ומבקרים .

מנחם פריד, מנהל מחוז מרכז ברשות הטבע והגנים

הוסיף כי מגדל צדק הוא דוגמה ל'פרויקט על' שמשנה מציאות. שיתוף הפעולה לדבריו האתר מגדל צדק מסמל את יופייה הייחודי של העיר ומהווה נכס צאן ברזל באתרים הלאומיים של המדינה.

הקרן לשיקום מחצבות

זום אין

חקלאי. הפרויקט קודם בזכות שיתוף פעולה בין הגופים היוזמים, למועצה אזורית נווה מדבר, המועצה האזורית רמת הנגב, נציגות היישוב ביר הדאג' ומתכנני הנוף והניקוז.

בגבעות סמוכות, בהן – תצורת הגבעות, שיפועים, סמיכות לערוצי נחל, מיני צמחיה ועוד. על סמך פרמטרים אלה עוצבה הטופוגרפיה החדשה של הנחל. במקומות ייעודים למיתון הנגר תוכננו לימנים בהם נטיעות עצים מזנים מקומיים והצבה של בולדרים, אשר ישמשו כמוקדים מזמינים להתכנסות ושהייה.

מקטע הנחל נשוא השיקום הוא מקטע המחצבה באורך של כ-4 ק"מ, הנמצא משני צידיו של כביש הגישה ליישוב. תכנית שיקום המחצבה שילבה בין עקרונות תכנון נופי ועקרונות תכנון הידרולוגי, וחילקה את השטח לשני אזורי התייחסות:

אזורים לסילוק ותיקון מפגעים. אפיק הנחל וגדותיו היו מלאים במטרדים כגון פסולת בניין, חומר טפל, ריכוזי אשפה, צמיגים, חלקי מכוניות והריסות מבנים – אלה

נחל רביבים הינו אחד היובלים של נחל הבשור. הנחל זורם מאזור המכתש הגדול במזרח, ונשפך לנחל בשור בסמוך לגן לאומי חורבות חלוצה, כ-10 ק"מ במורד מאזור התוכנית. במקטע הנחל המצוי בכניסה ליישוב ביר הדאג' פעלה מחצבה של חברת אבן וסיד, שפעילותה נפסקה בתחילת שנות ה-2000. שנות פעילות המחצבה פגעו בנחל בכמה מישורים: הופר האיזון בפני הקרקע; נוצרו בורות, שקעים וערמות על קרקעית הנחל ונבנו מדרונות מחומרים לא יציבים. בורות עמוקים ואזורים לא מנוקזים, היוו מפגע בטיחותי לתושבי ביר הדאג' ועוברי אורח, ונוצר סיכון ממשי מטביעה בחודשים הגשומים. על רקע זה יזמה הקרן לשיקום מחצבות יחד עם רשות ניקוז ונחלים שקמה-בשור פעולות שיקום של נחל רביבים בקטע המחצבה באמצעות מפעל ניקוז ושיקום נופי.

היישוב ביר הדאג', הוא כפר בדואי בעל אופי

פרויקט שיקום מחצבת נחל רביבים – ביר הדאג' מצטרף לתוכניות שיקום נוספות המבוצעות במקטעים שונים של אגן נחל הבשור בכלל ונחל רביבים בפרט, כחלק מראייה כוללת, והבנה כי שיקום נחל אינו עניין נקודתי.

הכותבים הם: ברובו באמצעות עבודות עפר ליצירת מערכת שי בקל - מעצבת אורבנית ויעל בר מאור - אדריכלית ערוצי נחל מלאכותיים וביתרונות להשבת נוף נוף, ברבים סטודיו לאדריכלות נוף בע"מ, מתכנני השיקום הנופי של הפרויקט. ד"ר אלעזר במברגר - הנחל. לצורך כך בוצע מחקר נופי של המאפיינים מהנדס ניקוז, חברת הידרומודול בע"מ – מהנדסי המורפולוגיים של הסביבה הטבעית שלא נפגעה הידרולוגיה וניקוז בפרויקט

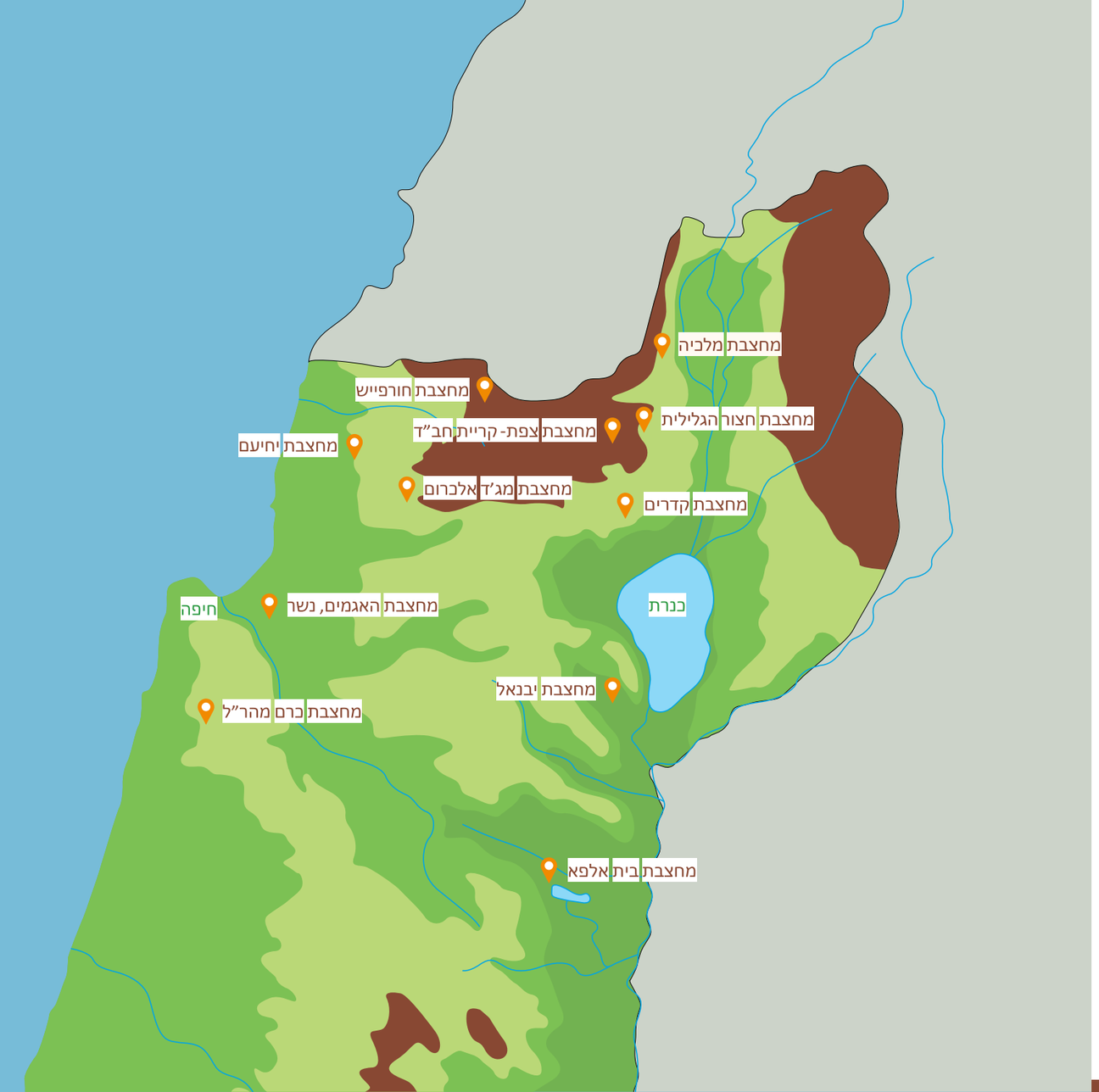
לתצורות הנוף המקומי. השיקום הנופי מבוצע

מפונים מן האתר או מוטמנים)אגב יצירת טופוגרפיה חדשה בנחל(, לפי העניין ,במסגרת פעולות השיקום.

אזורים לשיקום טופוגרפי ונופי – במטרה לשמור על כושר ההולכה של הנחל, והתאמת מקטע הנחל

מפתשיקומים

אזור הצפון

מחצבת מלכיה

הושלם ביצוע

צפון

המגרסה שבקיבוץ מלכיה הוקמה בשנת 1950, כשנה לאחר עליית המתיישבים הראשונים למקום. האבנים שנלקחו משטח המחצבה ,נגרסו ושימשו לסלילת כבישי האזור, ואף שימשו להקמת מבני המשק הראשונים שבקיבוץ.

במסגרת עבודות השיקום פותח מתחם המגרסה ההיסטורית כאתר מבקרים עם שילוט הסבר הכולל שילוט קולי, שביל נגיש, פינת ישיבה ופיקניק מוצלת ע"י פרגולה. פארק

מגרסת מלביה פתוח לציבור ובתיאום מראש אף ניתן לראות שחזור של עבודת המגרסה.

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית הגליל העליון והמועצה לשימור אתרים, ומתפרס על פני 5 דונם.
תכנון: משרד ז"ק רייבר אדריכלות נוף.

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת מג'ד אל כרום

בביצוע

צפון

במסגרת עבודות שיקום מחצבת מג'ד אל כרום יבוצעו עבודות לפיתוח אזור היער שיובל לקלוט קהל בתחום המחצבה. השיקום יאפשר פעילות פנאי ונופש ופעילות חינוכית תוך שמירה על ערכי הטבע במקום. במסגרת העבודות תוקם רחבת התכנסות עם טראסות ישיבה, לצד שולחנות פיקניק, נקודות תצפית, שביל טיול היקפי, שילוט, גינון ונטיעות באופי בוסתן.

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל מועצה מקומית מג'ד אל כרום ואשכול בית הכרם, ומתפרס על פני 20 דונם, את התכנון הובילה אדריכלית נוף יעל בר מאור, סטודיו ברבים לאדריכלות נוף בע"מ.

במחצבת בזלת בית אלפא הנמצאת בסמוך לקיבוץ בית אלפא, יבוצע מילוי והסדרה טופוגרפית של אזור החציבה לטובת שיקום נופי ושיקום חקלאי .

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת בית אלפא בזלת

לביצוע בשנת 2022

צפון

בשל חשיבות השטח הנמצא ברמת רגישות גבוהה מבחינת צומח וחי, ישוחזר מתאר פני הקרקע המקורי ויותאם לטופוגרפיה החדשה .במו כן, לצד שיקום המחצבה יבוצע שיקום נופי באמצעות שימוש בצומח אופייני לאזור בשלוש שכבות הצומח: עצים, שיחים ועשבוניים ובני שיח ובתפזורת הקיימת במרחב המקומי .

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות מקרקעי ישראל ,מועצה אזורית גלבוע והוא מתפרס על פני 021 דונם .

תכנון: אדריכלית הנוף דליה בולטנסקי.

הקרן לשיקום
מחצבות

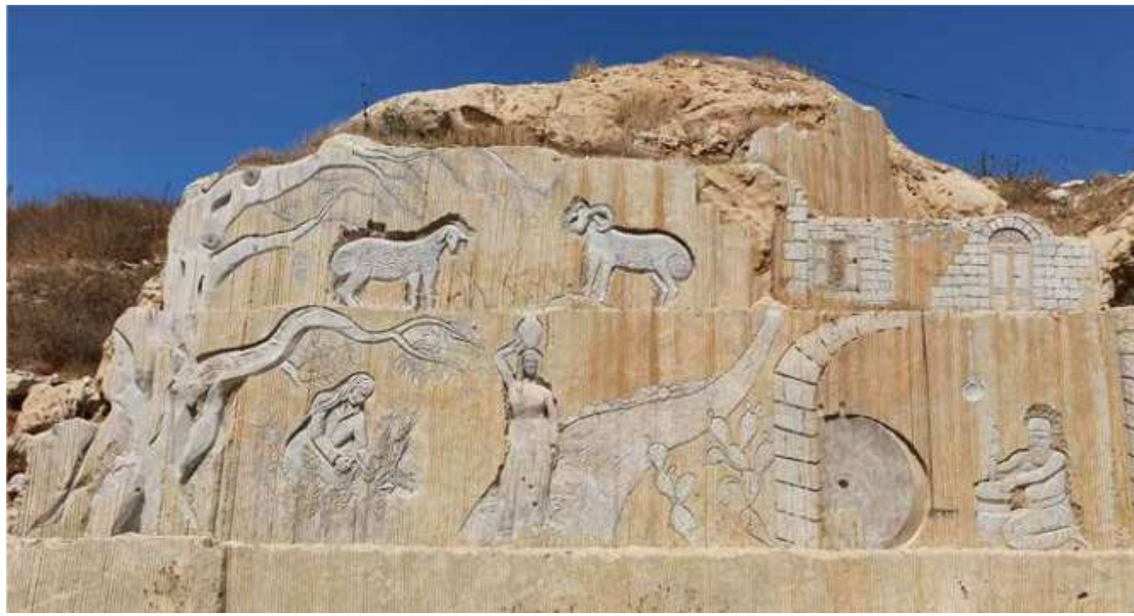
הקרן לשיקום
מחצבות

במסגרת עבודות שיקום מחצבת יחיעם יוקם מאגר ויסות במעלה אגן ניקוז של נחל הגעתון לקליטת מי שיטפונות ומניעת הצפות בעיר נהריה. פרויקט יחיעם הוא מהמורכבים של הקרן בשנים האחרונות, והינו חלק מפרויקט לאומי להסדרת כל נושא השיטפונות באזור נהריה

הקרן לשיקום
מחצבות

בהתאם להחלטת הממשלה .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת חורפייש

תכנון מפורט לביצוע

צפון

הפרויקט נעשה בשיתוף משרד ראש הממשלה
משרד החקלאות ורשות ניקוז גליל מערבי,
ומתפרס על פני 150 דונם, את הליך התכנון,
מבצעת רשות ניקוז ונחלים גליל מערבי
באמצעות משרד מ. רוזנטל מהנדסים
בע"מ.מחצבת חורפייש הינה מחצבת שיש
הכוללת מחשופי סלע מרשימים בהם סותתו
פסלים להצגת דימויים מסורתיים של התרבות
הדרוזית .באתר המשוקם תישמר הצמחיה
המקומית והאופי הייחודי ליצירת חלל של
מוזיאון פיסול פתוח לצד מקומות התכנסות
ושבילי טיול .

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף המועצה המקומית חורפייש, והוא מתפרס על פני 12 דונם, את העבודות מלווה המתכנן ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת חצור הגלילית

הכנת תכנית מפורטת

צפון

הפרוגרמה לשיקום מחצבת חצור הגלילית משלבת פעילות פנאי, נופש וספורט ליצירת מוקד תיירותי. התוכנית תכלול הקמת תיאטרון פתוח, שיקום ופיתוח נופי, מסחר ואתר קמפינג שיהפכו את המחצבה לאחר שיקומה לאתר תיירותי שימושי, פתוח ונגיש לציבור.

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה מקומית חצור הגלילית, מתפרס על פני 120 דונם ומלווה על ידי איריס ענבר, ממשרד ענבר שמיר אדריכלים ובוני ערים.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

המחצבה אשר נמצאת בלב העיר צפת ,בתוכה נבנו בנייני מגורים ומבני ציבור בשני מפלסים בהתאם להפרשי הגבהים של קירות המחצבה. במסגרת עבודות הפיתוח מתוכננת הקמת שביל מדרגות, תצפית לנוף הכוללת מקומות ישיבה, הסדרת שבילים קיימים וגינון .

הקרן לשיקום מחצבות

כל הפעולות יבוצעו תוך מתן פתרון בטיחותי לתושבים ולדיירים במקום .

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית צפת והוא מתפרס על פני 20 דונם .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת קדרים

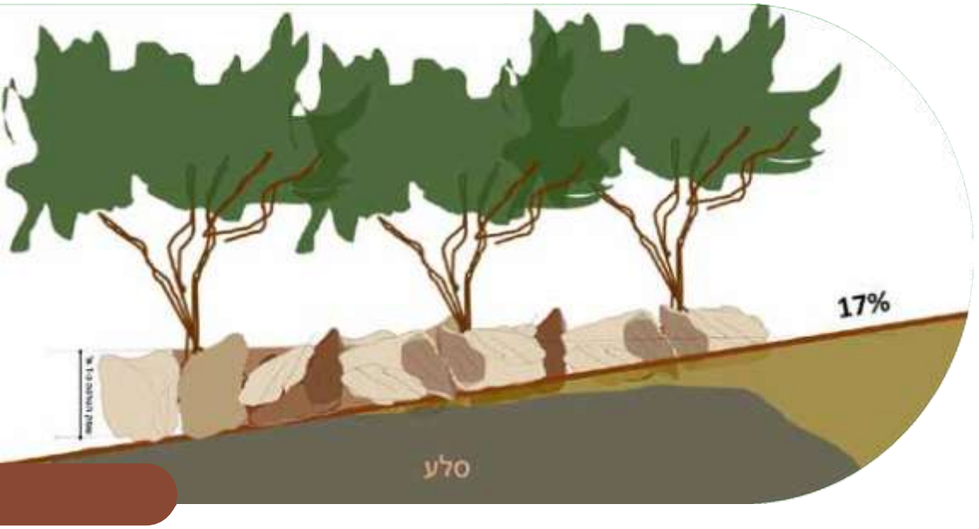
לקראת יציאה למכרז

צפון

תכנון: ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי.מחצבת קדרים הינה מחצבה פעילה והיא מתוכננת להתרחב. במסגרת הפרויקט תוקם רצועת חייץ נופי בין כביש 85 למחצבה. החייץ יתבצע בעזרת שילוב של מקבצי עצים בחורש טבעי ובשטחים מופרים, במטרה למסך ולשפר את נראות המחצבה מכיוון הכביש והישובים הסמוכים

.

הקרן לשיקום
מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות מקרקעי ישראל ,מועצה אזורית הגליל העליון, מועצה אזורית מרום הגליל והיישוב קדרים, ומתפרס על פני שטח של 375 דונם, ומלווה על ידי אדריבלית הנוף מיכל פריאנטה ,landcare.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת יבנאל

ממתין להיתר בניה

צפון

מחצבת יבניאל נמצאת בצמוד לישוב. במסגרת השיקום יוסדרו המפגעים שנותרו בשטח המחצבה ויפותח בה פארק מרכזי עבור תושבי היישוב. הפארק יכלול אמפי תיאטרון, אזורי פיקניק, מדשאות ושבילים, מתקני משחק ומסלול פאמפטראק
.

הקרן לשיקום מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה מקומית יבנאל
,והוא מתפרס על פני 16 דונם, מלווה על
ידימשרד תכנון טוך סרגוסי אדריכלות נוף.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת כרם מהר"ל נמצאת בתחום היער הסמוך לישוב. במסגרת התכנון מקודם שיקום אקסטנסיבי ובטיחותי להנגשת האתר
.

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת האגמים נשר

תכנון רעיוני

צפון

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל ומועצה אזורית חוף הכרמל, ומתפרס על פני שטח של 30 דונם, אותו מלווה המתכנן גיל הר גיל, מגרינשטיין הר-גיל אדריכלות נוף.
מחצבת נשר, הינה מהמחצבות הגדולות שפעלו במדינת ישראל לאורך השנים. במסגרת שיקום המחצבות יוקם במקום פארק האגמים, פארק עירוני נרחב של העיר נשר עם פוטנציאל אזורי ואף ארצי. התכנית כוללת שבילי הליכה ואופניים באורך של כ-5 ק"מ, מדשאות, אזורי פיקניק, משחק וספורט, לצד אמפי לאירועים, מוקדי צפרות סביב האגם הצפוני ועוד.

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית נשר, והוא מתפרס על פני שטח של 1500 דונם, אותו מתכנן משרד שלמה אהרונסון אדריכלים .

מפת שיקומים

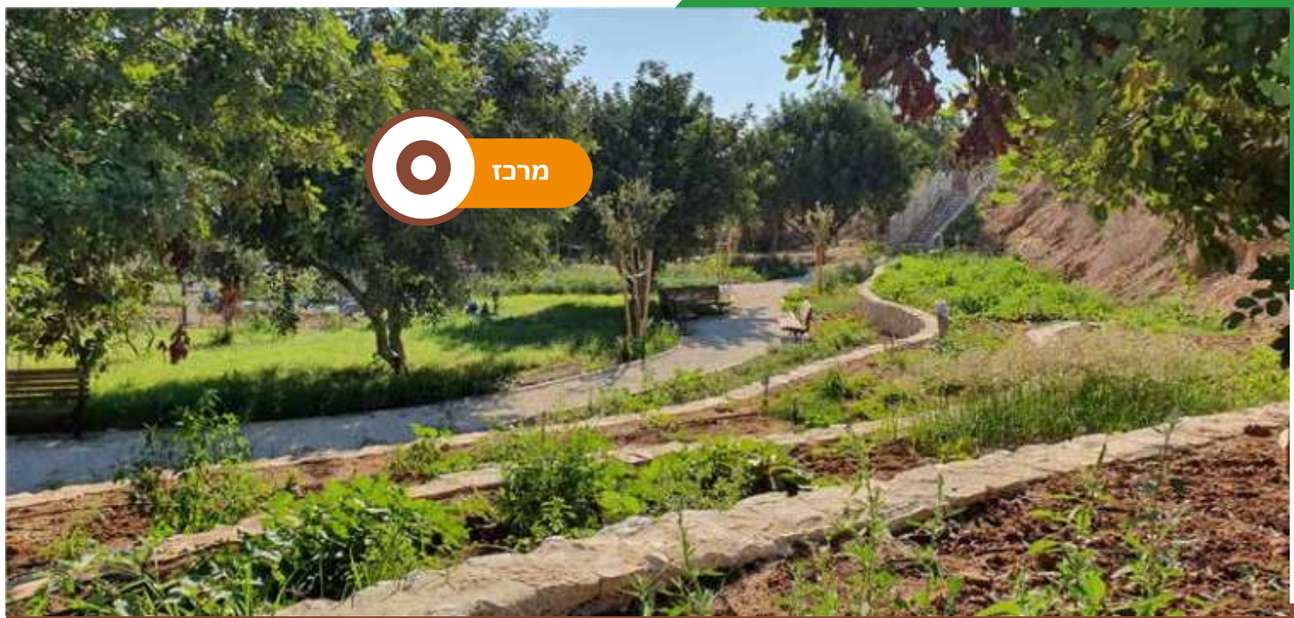
אזור המרכז

מחצבת כפר הרא"ה

הושלם ביצוע

במסגרת עבודות שיקום במחצבת כפר הרא"ה ,תיווצר ריאה ירוקה בתוך המרקם הבנוי של הכפר והפיכתה לאזור פעילות, פנאי ומנוחה ,תוך הסדרת היבטי הבטיחות של המצוק הסמוך ,הקמת פינות ישיבה, ובניית מדרגות שיאפשרו חיבור בין הגינה לאזור הציבורי שמעל המחצבה.

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית עמק חפר והיישוב כפר הרא"ה, מתפרס על פני 3 דונם, ותוכנן ע"י אדריכל הנוף זאב קליין.

במסגרת עבודות השיקום נבנו שבילי הליכה ורחבות לישיבה ותצפית לקישור בין מוקדי עניין ברחבי הגן הלאומי. שלב א׳ מתמקד בחלקו הצפוני מזרחי של הגן. בשלב הבא יבוצעו

הקרן לשיקום
מחצבות

עבודות לשילוט, הסבר והמחשה
לנוחיות
הציבור.

הקרן לשיקום מחצבות

העבודות בוצעו בשיתוף רשות הטבע והגנים
,נפרסו על פני כ-02 דונם .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבות מגדל צדק – טיילת צפונית

הושלם ביצוע

מרכז

תכנון: אסף קשטן ממשרד א.ב.
אדריכלים.הטיילת הצפונית שבשטח הגן הינה
הציר המקשר בין שכונות ראש העין לשטחים
הפתוחים בגן הלאומי. במסגרת הפרויקט
הוקמו חניות, שבילי טיול ואופניים, גינון
ונטיעות ומשתלה
קהילתית.

עבודות השיקום בוצעו בשיתוף רשות הטבע והגנים, נפרסו על פני כ 250 דונם, בליווי המתכננים גיא שלף ורז מטלון.

הקרן לשיקום מחצבות

4
3

מחצבת שהם

לביצוע בשנת 2022

מרכז

מחצבת שהם נחצבה לפני עשרות שנים עוד מימי השלטון הבריטי, ושימשה עד לפני כעשור כמטווח פעיל. במסגרת עבודות השיקום המחצבה תהפוך לשטח ציבורי פתוח הכולל בין היתר אמפיתיאטרון, חניה, אזורי פיקניק ,טיילת לאורך מצוק המחצבה, שביל אופניים ומצפורים.

רן לשיקום
חצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה מקומית שהם
,ומתפרס על פני 25 דונם, התכנון נעשה על ידי
אדריכל הנוף ברוס לוין ממשרד ק.ס.מ
אדריכלים.

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבות הר טוב

בתכנון מפורט

מרכז

במסגרת עבודות שיקום מחצבת הר טוב יורחב פיתוח הגן הלאומי מערת הנטיפים בשטחי המחצבה ליצירת מרחב כניסה, דרכים וחניון שיאפשרו גישה נגישה לשטח המערה. לצד זאת יבוצעו עבודות לשיקום הנוף, הטופוגרפיה והניקוז במקום ויוכשר שטח לקליטת קהל וטיולים בתחומי המחצבה.

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות הטבע והגנים
,מתפרס על פני 302 דונם, ומלווה על ידי משרד
דורון שינמן אדריכלים.

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת שהם בתחום יער קק"ל

בתכנון מפורט

מרכז

המחצבה הינה מחצבת דולומיט נטושה ,והיא נמצאת בצמידות לפרויקט אמפי שהם .במסגרת העבודות יבוצע שיקום נופי ובטיחותי של האתר, נטיעות ופיתוח שבילים, שילוט הכולל תוכן והסבר מפורט, לצד יצירת חיבור ליער שהם.

מחצבת נורדיה בור חזן

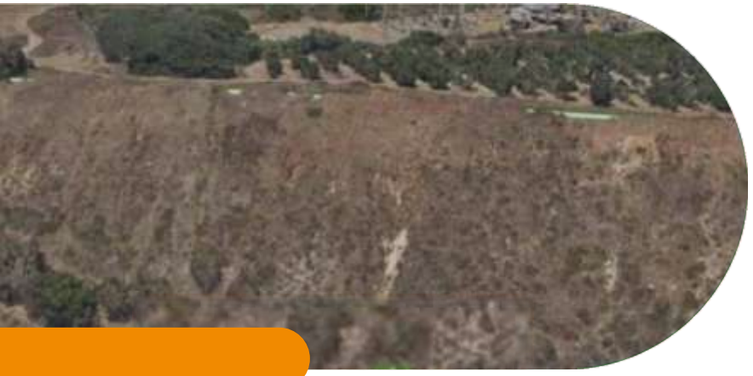
בתכנון ראשוני

מרכז

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל ,מתפרס על פני 10 דונם, ומתוכנן על ידי אדריכל הנוף ברוס לוין ממשרד ק.ס.ם אדריכלים."בור חזן" הינה מחצבה נטושה הנמצאת בצמידות לגבול הבתים המערבי של מושב גנות הדר ומושב נורדיה מצפון. הקרן מקדמת עבור רמ"י, תוכנית למילוי הבור)הקרן אינה אחראית על המילוי(, באמצעות עודפי עפר מפרויקטים של תשתיות לאומיות המבוצעות בסביבה הקרובה, ובסיום יוחזר השטח לייעודו המקורי ,חקלאי.

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות מקרקעי ישראל ,מתפרס על פני 90 דונם, ומלווה על ידי המתכנן ,אסף קשטן, א.ב מתכננים.

מפת שיקומים

אזור הדרום

מחצבת יד נתן

בביצוע

דרום

במסגרת העבודות לשיקום המחצבה הנמצאת ממזרח למושב יד נתן בסמוך לשטחים חקלאיים, ישוקמו שני בורות החציבה תוך שימור האיכות הנופית באמצעות נטיעות וזריעה של מינים מקומיים. באתר המשוקם יוקמו שבילים ומסתורי צפיה בציפורים, והוא יקלוט מי נגר

מסביבתו שיאגמו בבריכת חורף בחלקו הדרומי

.

האתר יחובר ליער שחר .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת נחל רביבים – קטע תאו"ס

בביצוע

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל ומושב יד נתן, מתפרס על פני 120 דונם ,ומתוכנן על ידי משרד ז"ק רייבר אדריכלות נוף.עבודות שיקום מחצבת נחל רביבים כוללות שיקום אזור החציבה המופר הנמצא בלב הנחל והכפר ביר הדאג'. במסגרת העבודות תוסדר הזרימה בנחל על ידי מילוי בורות, עיצוב טופוגרפי המדמה את המורפולוגיה הטבעית של האזור והקמת סכרונים. בשטח יוקמו גם מספר לימנים

הקרן לשיקום מחצבות

עם נטיעות ונקודת תצפית לרווחת התושבים .

הקרן לשיקום מחצבות

אמיר לוטן סטודיו MA

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת המכתש
באר שבע

בביצוע

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות ניקוז שקמה בשור ומועצה אזורית רמת נגב, מתפרס על פני כ 0001 דונם ומתוכנן על ידי יעל בר מאור סטודיו ברבים לאדריכלות נוף ואלעזר במברגר – הידרומודול.בלב שכונה ד' בעיר באר שבע עמדה נטושה במשך עשרות שנים מחצבה ענקית שהפכה עם הזמן למפגע סביבתי. במסגרת עבודות השיקום תהפוך המחצבה לפארק עירוני אינטנסיבי ורחב היקף שיונגש לרווחת תושבי השכונה והעיר .הפיתוח כולל טיילת היקפית, שבילים, אזורי

אמיר לוטן סטודיו MA

הקרן לשיקום מחצבות

ספורט ומשחק, גינון ובריכות נוי .

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית באר שבע ,מתפרס על פני 48 דונם, ומתוכנן על ידי האדריכל אמיר לוטן, סטודיו MA.

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת שחורת

הביצוע הושלם

דרום

עבודות שיקום מחצבת נחל שחורת כוללות בניית שני מאגרים לריסון השיטפונות בבניסה לעיר אילת. הפרויקט כולל קליטת מי נגר עילי, השעייתו והחדרתו למי תהום. המרחב מפותח כשטח פתוח עם טיילת ונקודת תצפית ממנה ניתן יהיה להשקיף על שני המאגרים.

הקרן לשיקום מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות ניקוז ערבה ורשות הטבע והגנים, מתפרס על פני כ- 200 דונם ,ומלווה על ידי יעל בר מאור סטודיו לאדריכלות נוף, ומשרד לביא נטיף מהנדסים.

הקרן לשיקום מחצבות

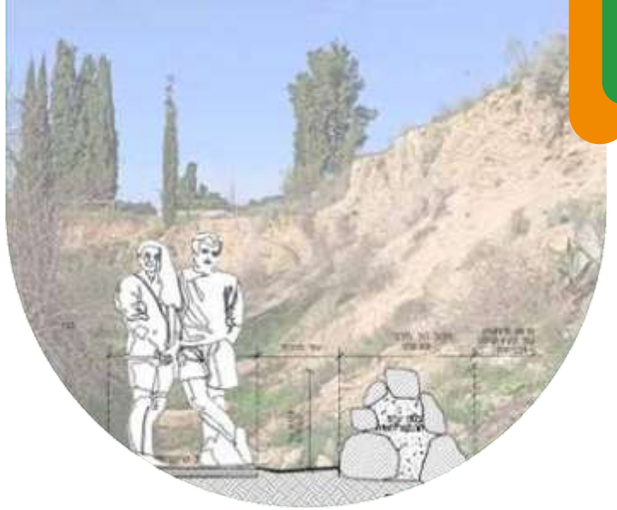
הקרן לשיקום
מחצבות

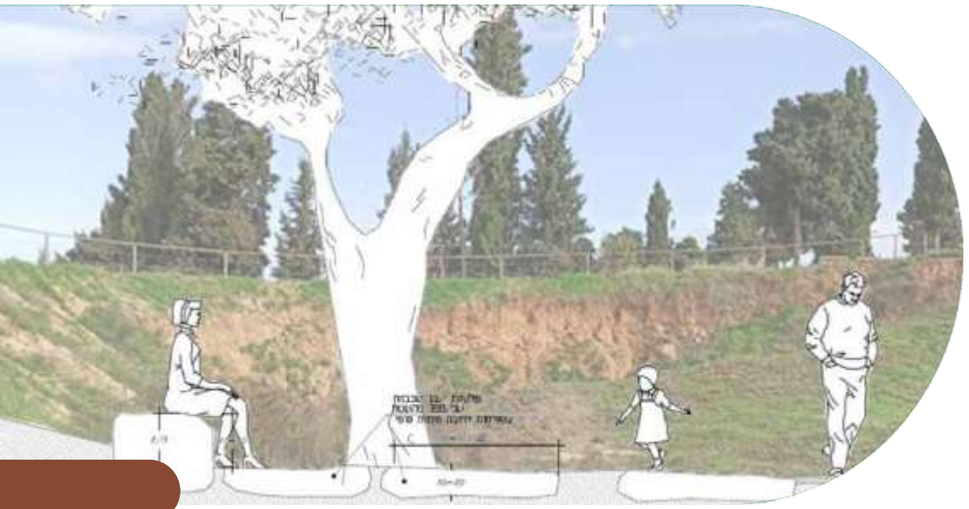
מחצבות תום ותומר-שלב ב'

לביצוע בשנת 2022

דרום

בתחום שטח המחצבה הנטושה נמצא אתר הנצחה, במסגרת העבודות יחובר השביל התחתון למערך שבילי הטיול הקיימים בגן, דבר שיאפשר למבקרים במקום הליכה ברצף בכל שטח האתר. במקום יותקנו שלטי תוכן והכוונה בשפה עיצובית ייחודית המותאמת למקום
.

הקרן לשיקום
מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית יואב
,מתפרס על פני 34 דונם, ומלווה על ידי משרד
טוך סרגוסי אדריכלות נוף, ומעצב השלטים רני
פרייס - סטודיו Y.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבות נחל ניצנה

במכרז לביצוע

דרום

במסגרת שיקום מחצבות נחל ניצנה יבוצעו עבודות עפר לשיקום טופוגרפי ומילוי בורות החציבה בתחום הנחל, להשבת תוואי הנחל למצבו הטבעי ככל הניתן, לצד התוויית שביל טיול מונגש שיכלול נקודות תצפית לכיוון נחל ניצנה.

הקרן לשיקום
מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית רמת נגב, מתפרס על פני 1320 דונם ומתוכנן ע"י אדריכליות הנוף צופיה רוזנר סלע ואיריס ברנשטיין.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - שילוט

יציאה למכרז ביצוע

דרום

במסגרת העבודות יבוצע שילוט בכל שטח האתר לרבות בכניסה, השילוט יכלול הסבר מפורט על נקודות שונות במרחב לצד פירוט על התופעות הגיאולוגיות המגוונות הנמצאות בנקודות שונות לאורך הכביש שבוצע על-ידי הקרן.

הקרן לשיקום
מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות הטבע והגנים
,ומלווה על ידי משרד המעצבים סטודיו אבידני
,האוצרת שרון עמבר והגיאולוג ד"ר עמיר
אידלמן .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

בתחום השטח המיועד לשיקום נותרו ערמות תפל גבוהות שחוסמות את אפיק הנחל וכן שתי בריכות של מט"ש)מכון טיהור שפכים(צאלים הנטוש. במסגרת התוכנית יבוצע שיקום נופי ועבודות עפר נרחבות להסדרת ופתיחת אפיק הנחל. השטח מיועד בחלקו לשמורת טבע

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת צאלים

בהפקדה

דרום

ובחלקו לשטח ציבורי פתוח .

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית אשכול ,רשות ניקוז שקמה בשור, רשות הטבע והגנים וקיבוץ צאלים, מתפרס על פני שטח של 513 דונם, ומתוכנן על ידי אדריכל הנוף, איתמר בן שדה.

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבתיסודות

בתכנון ראשוני

דרום

במסגרת עבודות שיקום המחצבה תגובש תכנית סטטוטורית מפורטת להסדרת ייעודי הקרקע בשטח לרבות הרחבת בית העלמין והסדרת הגישה אליו
.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית נחל שורק, ומתפרס על פני כ 30 דונם ומתוכנן על ידי אדריכל נוף, איתמר בן שדה .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום
מחצבות

מחצבת נחלה כתבי קודש

בתכנון ראשוני

דרום

במסגרת עבודות שיקום המחצבה הנטושה ,יוקם בור מילוי בו יוטמנו כתבי קודש. בסיום ,לאחר שימולא, יוחזר השטח לקדמותו וייעודו המקורי - חקלאי.

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית יואב
,מתפרס על פני 63 דונם .

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת שדרות

בתכנון ראשוני

דרום

תכנון: איתמר בן שדה, אדריכל הנוף .אזור חציבה שנמצא בין השכונות המערביות של שדרות לכביש 34, במסגרת התוכנית מוצע לפתחו כשצ"פ)שטח ציבורי פתוח(שיתחבר לרצף שטחים פתוחים המתוכנן לעטוף את העיר. בשלב זה מקודמת תכנית מפורטת להסדרת ייעוד הקרקע כשצ"פ
.

הקרן לשיקום
מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת נחל ניצנה
קטע באר מילכה

בתכנון ראשוני

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית שדרות, מתפרס על פני 45 דונם, ומתוכנן על ידי משרד אלחנתי אדריכלות נוף .
מחצבת ניצנה היא מחצבת אגרגטים שפעלה בתחום נחל ניצנה. בשטח המחצבה נותרו בורות, ערמות עודפי עפר וחלוקי נחל, במסגרת עבודות השיקום ימולאו הבורות בנחל ויישמרו ערוצי הזרימה למניעת הצפות, לצד ביצוע עבודות שיקום נופי ואקולוגי, ופיתוח דרך חדשה לתחזוקה וטיולים.
הפרויקט נעשה בשיתוף רשות ניקוז שיקמה בשור, מועצה אזורית רמת הנגב ורשות הטבע והגנים, מתפרס על פני שטח של 1260 דונם ,ומלווה על ידי אדריכלית הנוף שרון חפר חייקין ורוני חלמיש משרד אפיק הנדסה.

איך משקמים מחצבה נטושה: מפארק שכונתי ועד מאגר מים

יותר מ־1,000 מחצבות נטושות קיימות בארץ ● משרד האוצר אמנם שאב לקופתו הצי מיליארד שקל מהקרן לשיקום מחצבות, אך בקרן מספרים שהם עובדים על שיקום של מחצבות נוספות במטרה להחזיר לשימוש הציבור

מימין: איטם מי שיטפונות במחצבת יחיעם, פארק עירוני בשכונה בבאר שבע
צילומים: הקרן לשיקום מחצבות

עמירם ברקת

הפארק הוולקני אביטל נמצא באחד המקומות המרוחקים ביותר בארץ, ליד תל אביטל הנעשי בירמת הגולן. עבור ילדים זו הזדמנות ללמוד בצורה בלתי אמצעית על פעילותם של הרי געש, לראות כיצד הסלעים המגנטיים משכשים את פעילות המצפן, לחתֵ רשם מהנוף הוולקני ולהביר מקרוב סוגי סלעים בעלי שמות לא"שגר תיים כמו "טופה נעשית משולת" או "פצצה נעשית".

האטרקציה היחודית הזד לא הייתה באה לעולם אלמלא פעלה באתר בעבר מחצבה, שכיום היא נגושה, מה שאיפשר לקרן לשיקום מחצבות של משרד האנרגיה להשקיע כספים בשי קום האתר ובהפיכתו למודאון כטבע. העיבדה שמרבית המחצבות נבנו באתרים "חלשים" מאפשרת לקרן ליצור אטרקציות תיירותיות במקר מות שהבי וקיום לחן – אזורי פרי פריה, שבונות מצוקה ושטחי מרעה ענייות.

"הכסף הוא לא מחסום"

גם בעיני האוצר הקרן לשי קום מחצבות היא גוף אטרקטיבי, רק שסיבות אחרות לחלוטין. בסוף 2020 הצליח האוצר לשים יד על הצי מיליארד שקל, עודפים ששכנו בקר

תיראל חרל"י
צילום: תומר פרנקל

תעודת זהות

מיכאל חרל"ם

אישי: בן 52, נשוי + 5, מבא ל־2 תואב מודיעין יליד ירושלים

מקצועי: בעל תואר ראשון באוניברסיטה הפתל מהטכניון ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון. שימש בעבר במשך כ־10 שנים כמנכ"ל רא עיריית מודיעין

עוד משהו: אוהב טיולי הליכה בשבילי ישראל ובעולם. מים את שניצל שלו בסקוטלנד במשך 10 ימים. כתב ספר: "עקרונות הניהול בשורה"

את הקרן, תמורת התחייבות להשי קיע בחזרה חלק מהכסף בפרויקטים שהשובים למשרד האנרגיה.

"הכסף הוא לא מחסום כרגע", אומר מנכ"ל הקרן לשיקום מחצבות, מיכאל חרל"ם.

אתה רוצה לומר שלא הצריך לך שישתי" לך הצי מיליארד שקל?

אם היה לך עוד כסף לא היית מבצע יותר פרויקטים?

התהליך לשיקום מתחיל ברמ"י, בעל הקרקע והגוף שמוסמך להחליט האם הוא מייעד את הקרקע לשי קום נופי או למטרות אחרות. בהנחה שרמ"י וחממה על המברות במשי רד האנרגיה נותנים אור ירוק, הוי פיל עבור לוועדת היגוי משותפת לרשות המקומית ולגופים ציבוריים כמו רשות הטבע והגנים או המע צה לשימור אתרים. שיתוף הפע לה של הרשות המקומית חיוני משום שהוא צריכה להיות מוכנה לקחת על עצמה את עלויות התחזוקה של האתר, לאחר תום השיקום. עלויות התחזוקה יכולות להגיע לכמה אלפי שקלים בשנה בממוצע של אתר קטן.

חרל"ם מציין כדוגמה פרויקט בשכונה ד' בבאר שבע בעלות של 45 מיליון שקל. שני שלישים מהמימון הגיעו מהקרן ויתר מעיריית באר שבע. "יש שם מחצבה ותיקה שלי דה הוקמה השכונה, שצריכה חיזוק, יהיה שם פארק של עשרות דונ מים שכולל מתקני משחק, שבי לי טיול, בריכת גי ושולחנות פיק ניק. זה הולך להיות את השכונה. התחלנו את הבנייה בדצמבר 2020 והיא צפויה להסתיים בדצמבר 2022 וכבר צופים עליות מחירים בבניינים שבקרבת הפארק. כל שיקום מחצבה שמתבצע במרכז העיר או בקרבתה משדרג את הסביבה.

פרויקט הדגל: מכתש רמון

"פרויקט מעניין אחר שהק רן מקרמת לבקשת משרד ראש הממשלה הוא במחצבת יחיעם, שם מיקם מאגר לתפיסה ואיטום של מי שיטפונות שאמור למנוע את עליית מי הנעתון שנרמת להצפת בנהריה כמעט בכל חורף. עלות הפרויקט, שאמור להסתיים בתוך שנה וחצי, היא כ־35 מיליון שקל, כ־60% מהם במימון הקרן והיתר במימון רשות הניקוז גליל מערבי.

פרויקט הדגל של הקרן ברמון הוא שיקום המחצבות במכתש רמון. עשרות מחצבות שפעלו באזור המכ תש שוקמו במהלך 15 השנה האח רונות ובמקומם נסללה דרך נוחת בפארק של רשות הטבע והגנים. "זי שלא הכיר את המחצבות האלה לא יכול היום לנחש שהו פעלו שם", אומר חרל"פ. "לכן אנחנו עבדים עכשיו על שילוט כדי שאנשים יידֵ עו מה היה".

"יש חסם של מודעות"

פרויקטים נוספים שיבוצע בשנה הקרובה הם שיקום מחצבות בשדות, בבית אלפא, פרויקט לשיקום אתרים לאורך עירק נחל רבובים ששימשו לכריית, גן ילדים בפסגה ופרויקט במגי"א אלכרום.

איך מזהירים שידשות המקומית תיהיה באמת מחיבת לתחזק שכחו

"חב הרשויות שאנחנו עבדים איתן מבינות ומחיבות. יש לנו תה סנכ דירטי שבו המועצה אחראית לתחזק ולבטח – זה ממש כמו בשב"ס בסכ נה חדשה.

"הקרן מעסיקה ארבעה עכ רים קבועים שנעזרים בכ־40 משר די תכנון חצרנים. אנחנו תאגיד סמכותרי עצמאי שעבר מול כל משרדי הממשלה, כל הרשויות המנר ציפליות, קק"ל, רט"ג, רשויות הניקוז וכל מי שיש לו מחצבה נטושה – וכנ ראה שיש הרבה כאלה. האתגר שלנו הוא לקבל יותר חשיפה ולהסביר לתר שבים שהשיקום חזר אליהם".

מבקר המדינה מתח ביקורת בדוח ב־2021 על כך שער חיתם שיקומם רק 17% מהמחצבות.

"אנחנו רוצים להגיע להיקפי ביצוע גדולים יותר. יש חסם של מודעות ולוקח זמן לתכנן במדינת ישראל ולהגיע לסיכומים עם הגופים הרלב נטיים".

משרד השיתנה מבחינת מה הצי כבר רוצה שיהיה במאגרים?

"היום, אולי גם בעקבות הקורֵ נה, אנחנו רואים ביקוש גבוה לשבילי אופניים ולשבילי הליכה. באופן כללי יש עליות במדעות הציבורית לצורך בשטחים ירוקים". ●

מן התקשורת

לקט קטעי עיתונות מהשנה החולפת

תכנון פארק האגמים מתקדם בקצב מהיר

כך דיווח ראש העיר נשר, רועי לוי, בביקור ראשון בשטח שערך היו"ר החדש של הקרן לשיקום מחצבות, אילן נסים

צעד קדימה

החלו העבודות להקמת מאגר מחצבת יחיעם

המאגר העתק, שעלותו 35 מיליון שקל, יקלוט את מי השטפונות כדי למנוע הצפות בגורייה

אדי גל

נחך פארק מחצבת מגרסת מלכיה

שוהם

המחצבה הישנה תהפוך לאמפי

המחצבות של העבר הופכות לעתיד הכלכלי של נשר

שיקום מחצבת שוהם יוצא לדרך

הקרן לשיקום מחצבות פרסמה מכרז לבחירת הקבלן לביצוע עבודות הפיתוח והגיעו במחצבת שוהם

מאגר יחיעם: העבודות החלו

הקרן לשיקום מחצבות ורשות ניקוז ונחלים בגליל מערבי חנכו השבוע את תחילת עבודות שיקום מחצבת יחיעם והקמת המאגר להצפת מי השיטפונות. עלות הפרויקט כ-35 מיליון שקלים, מתוכן הקרן תממן שני שלישים ורשות הניקוז את השליש הנותר. העבודות אמורות להימשך כ-18 חודשים, וכסיומן יועבר השטח לאחריות רשות הניקוז אשר תתחזק ותפעיל אותו.

השרון

קק"ל, הקרן לשיקום מחצבות והמועצה המקומית מג'ד אל כרום חנכו את פארק הכרם הדרומי, שהיה בעבר מחצבה שהפכה למזבלה. תוכנית השיקום הוכנה על ידי אדריכלית הנוף יעל בר מאור, ובפרויקט בולו הושקעו 3 מיליון שקל.

פארק תיירותי חדש בקיבוץ מלכיה

המועצה האזורית הגליל העליון, בשיתוף הקרן לשיקום מחצבות והמועצה לשימור אתרים חנכו בשבוע שעבר את פארק המגרסה שבקיבוץ מלכיה.

הגן הלאומי מגדל צדק ראש העין נחנך באופן רשמי

השומרים לתקופת מגדל צדק חמשיכים בפיתוחו בפניות מזרח, מערב, נוף אנושי, שתשלב מוזיאון פתוח שיספר על מחציבת ומשטיית האבן

יבנאל

בעוד כשנתיים: פארק לפעילות פנאי ונופש ייפתח במושבה

שרב טוב בית נבאלא

הכנסות)אלפי שקלים(	
הכנסות מבעלי המחצבות	559,18
הכנסות אחרות	772,33
הוצאות)אלפי שקלים(	
שיקום מחצבות	189,35
הנהלה וכלליות	479,2
הוצאות אחרות	2
סה"כ	
עודף הכנסות על הוצאות	**661,14**

הקרן לשיקום מחצבות

דוחות הכנסותוהוצאות

01.01.2021-31.12.2021

*בהתאם לדוחות הכספיים המאושרים

שם הפרויקט שיקום המחצבה	לשנה שהסתיימה ביום 31/12 שנת 2021 (אלפי שקלים)
מחצבות מגדל צדק - גן לאומי	14,914
מכתש רמון - חד"צ - גן לאומי	428
גבעת תום ותומר	271
עין חרוד	35
נורדיה - בית יצחק	3
שוהם	36
יבניאל	91
נחשונים - א.ת. חצב	108
בית אלפא בזלת	113
המכתש באר שבע	6,939
כרם מהר"ל	17
מלכיה	1,349
חצור הגלילית	14
נשר	1,100
נחל רביבים	831

שם הפרויקט שיקום המחצבה	לשנה שהסתיימה ביום 31/12 שנת 2021 (אלפי שקלים)
חורפיש	120
נחל שחורות	1,083
קרית חב"ד - צפת	112
מג'ד אל כרום - יער קק"ל	1,551
ניצנה	3
כפר הרואה	312
צאלים	3
ניצנה באר מילכה	25
נחלה צפון - הטמנת כתבי קודש	11
יסודות	28
יד נתן	4,734
הר טוב	551
יחיעם	165
יד מרדכי	13
מודיעין פארק כבשני הסיד	12
שדרות	22

כרמי יוסף	4
קריית שמונה	3
שגב ב'	3
פרוייקטים נוספים	4
סקר מחצבות	180
סה"כ	**35,189**

הקרן לשיקום מחצבות

נספח 1

שיקום מחצבות

חלק י"ג מפקודת המכרות: "שיקום מחצבות"
)תיקון: תשפ"ב(

חלק י"ג: שיקום מחצבות112. בחלק זה–

"בעל מחצבה" – לרבות מי שמפעיל אותה למעשה, בין אם ניתן לו רישיון חציבה ובין אם לאו;

"חוק המים" – חוק המים, התשי"ט-1959;

"חוק הניקוז" – חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, התשי"ח-1957; "חוק התכנון" – חוק התכנון והבנייה ,התשכ"ה-1965;

"הקרן" – הקרן לשיקום מחצבות שהוקמה לפי סעיף 120;

"תכנית" – תכנית כהגדרתה בחוק התכנון ,תכנית מפעל כמשמעותה בסעיף 62 לחוק המים או תכנית כמשמעותה בסעיף 71 לחוק הניקוז;

"תכנית לשיקום מחצבה" – תכנית הכוללת הוראות לשיקום מחצבה.

113. ראה המפקח שניצול מחצבה פלונית או חלק ממנה הופסק, רשאי הוא להודיע לבעל המחצבה, בהודעה מנומקת, שאתר המחצבה טעון שיקום)להלן - הודעת שיקום(; בן יודיע ברשומות שאתר המחצבה טעון שיקום.

114. **)א(** שר המשפטים ימנה ועדת ערר ויקבע את מושבה.

)ב(ועדת הערר תהיה של שלושה: יושב-ראש הועדה יהיה שופט בית משפט מחוזי, ושני החברים האחרים יתמנו האחד בעצמו, ישקם אותה, ובלבד –

)1(שיבצע את פעולות השיקום לפי הוראות חוק התכנון, חוק המים או חוק הניקוז, והתקנות והתכניות שעל פיהם , והכול לפי העניין;

)2(שיתחיל בפעולות השיקום תוך שלושה חדשים מיום שהודיע על רצונו לשקם את המחצבה.

)ב(לא המשיך בעל המחצבה את פעולות השיקום בשקידה בהמלצת שר הפיתוח והשני בהמלצת שר הפנים.

)ג(ליושב-ראש ועדת הערר יהיו כל הסמכויות הנתונות ליושב-ראש ועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968.

)ד(ועדת הערר לא תהיה קשורה בדיני הראיות אלא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה ביותר לבירור השאלות העומדות להחלטתה.

115. **)א(** הרואה עצמו נפגע בהודעת שיקום וכן בעל הקרקע או חוכרה בחכירה לדורות, כמשמעותו בחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, רשאים לערור על ההודעה לפני ועדת הערר.

)ב(ועדת הערר רשאית לאשר את ההודעה בשינויים או בלי שינויים, או לבטלה.

)ג(שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועדים והדרכים להגשת ערר לפי סעיף זה ואת סדרי הדין בו, לרבות הוראות בדבר הוצאותיו.

116.)א(בעל מחצבה שקיבל הודעת שיקום והודיע למפקח תוך חדשיים מיום קבלת ההודעה שרצונו לשקם את המחצבה ראויה או לא סיים אותן תוך התקופה שקבע המפקח, או לא ביצע את פעולות השיקום לפי ההוראות האמורות בסעיף קטן)א()1(, תהיה רשות שמורות הטבע רשאית לבצע את פעולות השיקום והמפקח יהיה רשאי לדרוש מבעל המחצבה את החזרת הסכומים ששולמו לו על חשבון השיקום לפי סעיף 120)ב()3(, כולם או מקצתם.

117.)א(לא היתה תכנית שחלה על מחצבה פלונית, או לא כללה תכנית כאמור הוראות בדבר שיקום המחצבה, רשאי המפקח, לאחר

התייעצות עם מנהל רשות שמורות הטבע להכין תכנית לשיקום המחצבה או להורות לקרן להכין תכנית כאמור,

)ב(המפקח יציין בהודעת השיקום את דרכי העיון בתכנית לשיקום מחצבה.

811. חלפו שלושה חדשים מיום ששלח המפקח הודעת שיקום ולא הוגש ערר ולא הודיע בעל המחצבה שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, וקיימת תכנית לשיקום מחצבה, רשאית הקרן לשקם את המחצבה בהתאם למדיניותה לעניין ביצוע השיקום והשתתפות בהוצאות השיקום שפורסמה באתר האינטרנט שלה; הודיעה הקרן שאין בכוונתה לשקם את המחצבה בהתאם למדיניותה כאמור, רשאית רשות שמורות הטבע לשקם את אתר המחצבה.

911. הוגש ערר על הודעת השיקום, יידחה ביצוע עבודת השיקום, בין בידי בעל המחצבה ובין בידי הקרן או רשות שמורות הטבע, עד לאחר החלטת ועדת הערר, או עד שחלפו חדשיים לפחות ממועד משלוח הודעת השיקום, הכל לפי המאוחר.

120.)א(שר הפיתוח רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להקים בתקנות קרן לשיקום מחצבות.

)ב(בתקנות כאמור רשאי השר–

)1(לקבוע את הרכב הנהלת הקרן, דרכי

עבודתה וסמכויותיה;

)2(לחייב בעל מחצבה לשלם לקרן תשלומים לפי כמות החומר שנחצב בה או לפי סוגי חומר שונים, או לפי אחוזים מהכנסות המחצבה, או לפי קני-מידה שיקבעו בין לכלל המחצבות ובין סבירים אחרים לסוגים שבהן;

)3(לקבוע הוראות בדבר החזר ההוצאות, כולן או מקצתן, לבעל מחצבה ששיקם אותה בעצמו, או לרשות שמורות הטבע, אם היא שיקמה את המחצבה בהתאם לסעיף 118, לרבות הוראות בדבר תשלום מקדמות.

120א.)א(על אף האמור בסעיף 120, הקרן תעביר לאוצר המדינה סכום של 500 מיליון שקלים חדשים בתוך 45 ימים מיום תחילתו של חוק לתיקון פקודת המכרות)מס' 13(, התשפ"ב-2021.

)ב(בתקופה שממועד העברת הכספים לאוצר המדינה באמור בסעיף קטן)א(עד למועד השבת יתרת מסגרת ההחזר לפי סעיף קטן)ג(, ישיב אוצר המדינה לקרן,

מתוך מסגרת ההחזר, סכומים שישלימו את יתרת המזומן בקרן כך שלא תפחת, בכל עת, מ-50 מיליון שקלים חדשים)בסעיף זה – כרית הביטחון(,והכול כדי להבטיח שלא תיפגע פעילות הקרן ובהתאם להוראות אלה:

)1(הקרן רשאית להגיש לממונה על התקציבים במשרד האוצר דרישה להשבת הסכום הדרוש לשם שמירת כרית הביטחון)להלן – דרישת תשלום(, אם צפתה כי בשלושת החודשים שלאחר מועד הגשת דרישת התשלום ,ולאחר ביצוע התחייבויותיה הצפויות בתקופה האמורה, תפחת יתרת המזומן בקרן מכרית הביטחון; דרישת התשלום תיחתם בידי חשב הקרן ותפרט את הסכום שנדרש אוצר המדינה להשיב, את יתרת המזומן בקרן במועד הגשת דרישת התשלום ואת הוצאות הקרן הצפויות בשלושת החודשים שלאחר המועד האמור;

)2(הגישה הקרן דרישת תשלום, ישיב לה אוצר המדינה, ללא דיחוי, את הסכום הנקוב בדרישת התשלום.

)ג( )1(עד יום י"א בטבת התשפ"ו) 13 בדצמבר 2025(, יורו שר האנרגיה ושר האוצר "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת על המועד שבו ישיב אוצר המדינה לקרן את הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

יתרת מסגרת ההחזר, בהתחשב בצורכי הקרן "מסגרת ההחזר" – סכום של 500 מיליון ובצפי הוצאותיה לפי תכנית העבודה הרב- שקלים חדשים כשהוא מוצמד למדד שנתית שלה, ובלבד שמועד ההשבה כאמור ובתוספת ריבית החשב הכללי, ממועד יהיה לא יאוחר מיום ל' בכסלו הכנסת, אחת לשנה ועד תום השנה הקלנדרית שבה הושבה יתרת מסגרת ההחזר, על יישום הוראות סעיף זה, ובכלל זה על דרישות תשלום שנמסרו ומועדיהן, על הסכום שהושב בהתאם לכל דרישת תשלום ומועד ההשבה וכן על מימוש תקציב הקרן ופעילותה; דיווח ראשון לפי סעיף קטן זה יימסר עד יום ח' בטבת התשפ"ג)1 בינואר 2023(.

)ה(בסעיף זה–

"יתרת מסגרת ההחזר" – מסגרת ההחזר בניכוי כל סכום שהושב לקרן לפי סעיף קטן)ב(כשהוא צמוד למדד ובתוספת ריבית החשב הכללי, ממועד השבתו כאמור עד למועד ההחזר לפי סעיף קטן)ג(;

התשצ"ו) 13 העברתו למדינה כאמור בסעיף קטן)א(בדצמבר 2035(; עד למועד השבתו לפי סעיף קטן)ג(;

)2(לא הורו השרים על מועד השבה כאמור "ריבית החשב הכללי" – ריבית החשב בפסקה) 1(– ישיב אוצר המדינה לקרן את הכללי כמשמעותה בהודעה בדבר שיעור יתרת מסגרת ההחזר לא יאוחר מיום ל' בכסלו ריבית החשב הכללי כפי שהיא מתפרסמת התשס"ו) 31 בדצמבר 2035(. ברשומות.

)ד(שר האנרגיה ידווח לוועדת הכלכלה של

נספח 2

תקנות המכרות

תקנות המכרות,)הקרן לשיקום מחצבות(, תשל"ח 1987

בתוקף סמכותי לפי סעיף 120 לפקודת המכרות)להלן - הפקודה(, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת אני מתקין תקנות אלה:

1 . הקמת קרן מוקמת בזה קרן לשיקום מחצבות לפי חלק י"ג של הפקודה)להלן - הקרן.(**2. הרכב הנהלת הקרן**)תיקון: תשנ"ט(

)א(הקרן תנוהל בידי הנהלה בת שמונה חברים)להלן-ההנהלה(, כשהמפקח על המכרות יהיה חבר קבוע בתוקף תפקידו ושבעה חברים נוספים יהיו נציגי המשרדים והרשויות הבאות, ובל אחד מהם יתמנה בידי השר של אותו המשרד או בידי המנהל של אותה הרשות:

)1(משרד התשתיות הלאומיות;
)2(משרד האוצר;
)3(משרד הפנים;
)4(משרד העבודה והרווחה;
)5(מינהל מקרקעי ישראל)להלן - המינהל(;
)6(רשות שמורות הטבע;

)7(המשרד לאיכות הסביבה .

)ב(יושב ראש ההנהלה יהיה נציג משרד התשתיות הלאומיות.

)ג(מרכז פעולות ההנהלה יהיה נציג המינהל.

3 . סדר עבודה של ההנהלה

)א(ההנהלה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות אלה, והחלטותיה, יתקבלו ברוב קולות; היו הקולות שקולים, יכריע קולו של היושב-ראש.

)ב(ההנהלה תתכנס אחת ל-60 יום לפחות ונוכחות רוב החברים תהווה מנין חוקי לכל דבר.

)ג(יושב ראש ההנהלה יחד עם נציב המינהל, או יחד עם חבר אחר של ההנהלה שהיא תבחר לכך, יהיו מורשים לחתום בשם ההנהלה על כל מסמך שבתחום סמכותה, לרבות דרישות תשלום לקופת הקרן או הוראות תשלום מקופת הקרן.

)ד(ההנהלה תנהל פנקסים וחשבונות ותפרסם באמצעות המינהל, דין וחשבון שנתי על, הוצאותיה והכנסותיה .

4 . תשלומים בעל מחצבה ישלם לקרן את התשלומים המפורטים בתוספת לפי הסוגים והכמויות של חומר שנחצב במחצבה כמפורט בתוספת, ובמועדים שייקבעו על ידי הנהלת הקרן.

5 . סמכויות ההנהלה

ההנהלה תהיה מוסמכת-

)1(לגבות את התשלומים האמורים בתקנה 4, באמצעות המינהל כנאמן של הקרן ולקבוע מועדים וסדרי גביה לתשלומים אלה;)2(להחליט על החזרת הוצאות שיקום של בעל מחצבה, כולן או מקצתן, שהוצאו לצורך ביצוע תוכנית שיקום לפי סעיף 116 של הפקודה, וכן להחליט על מתן מקדמה לבעל מחצבה, בשיעור שתיקבע, לצורך ביצוע תכנית השיקום כאמור;

)3(לעקוב אחר ביצוע תכנית שיקום שמומנה על פי פסקה) 2(;

)4(להתייעץ עם מומחים כראות עיניה, לבקש הוכחות על הוצאות שהוציא בעל מחצבה ולערוך בדיקות שהיא רואה צורך בהן בקשר להחלטותיה לפי פסקאות) 2(ו)-3(;

)5(לממן הוצאות הכרוכות בהפעלת הקרן.

6 . החזרת הוצאות שיקום הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, יוחזרו לבעל מחצבה בהתאם לאישור שיינתן מראש מאת הנהלת הקרן.

7 . בקשה להחזר הוצאות שיקום

)א(בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תוגש להנהלת הקרן על ידי בעל המחצבה לפני שיתחיל בשיקומה .

)ב(בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תכלול-

)1(הודעת השיקום;
)2(תכנית שיקום מאושרת;
)3(הצעה תקציבית לשיקום.

8 . אישור החזר הוצאות הפעולות שבעדן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות הן-

)1(הכנת תכנית שיקום והכנת הצעת תקציב לשיקום;)2(שיקום פני השטח;
)3(שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

9. השםלתקנות אלו יקרא "תקנות המכרות)קרן לשיקום מחצבות, תשל"ח- 1978("

נספח 4

יין החזר הוצאות שיקום של מחצבה

נספח 3

תוספת)תקנה 4(תשלומים לקרן

תשל"ח 1987

סוג החומר שנחצב	התשלום לכל טונה באחוזים ממחיר המכירה הממוצע של החומר העמוס על כלי הרכב בשער המחצבה
אדמת מילוי	6.0%
חול	4.0%
כורכר	3.0%
חצץ	1.0%
גבס	0.7%
אבן למוזאיקה	0.3%
חרסית	0.2%
אבן שיש	0.1%
אבן לתעשית הסיד	1.0% ממחיר המכירה של הסיד
אבן וחרסית לתעשית המלט	1.0% ממחיר המכירה של המלט
כל חומר אחר שנחצב	1%

המחיר הממוצע ושיעור התשלום באגורות ייקבעו על ידי הנהלת הקרן, על סמך פרסומי הלשכה המרכזית _____

לסטטיסטיקה של חודש ינואר וחודש יולי של כל שנה, לתשלום ב-1 באפריל ו-1 באוקטובר באותה שנה. 1 לעניין אישיותה המשפטית של הקרן והסמכויות המוקנות לה נא ראו פסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין)כתארו אז(ן בעניין בג"ץ 098/30 אדם טבע ודין ואח' נ' שר האוצר ואח'.

פרק א' - כללי

הקרן לשיקום מחצבות

. חלק י"ג לפקודה, כהגדרתה להלן, נושא את הכותרת "שיקום מחצבות" והוא מהווה את ההסדר הראשוני לשיקום מחצבות בישראל, כפי שתוקן בשנת 1973.

. מכוחו של סעיף 120 לפקודה, תוקנו תקנות המכרות)קרן לשיקום מחצבות(, תשל"ח-1978)להלן – "תקנות הקרן"(, המסדירות את תפקידיה של הקרן לשיקום מחצבות)להלן – "הקרן" או "הנהלת הקרן" לפי הענין(ואת דרכי פעולתה .

. הקרן הינה תאגיד סטאטוטורי עצמאי, כשיר לזכויות וחובות[1].

מטרות הקרן

. מטרתה הראשונה והמרכזית של הקרן היא, להבטיח את אפשרות שיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל)לרבות מחצבות ששיקומן עתידי(, באופן שישיב את מקרקעי החציבה למאזן הקרקעי של ישראל. שיקום כאמור יתובנן ויבוצע, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים.

. סמכותה של הקרן לממן החזר הוצאות שיקום, קבועה בתקנה 5)2(לתקנות הקרן. הוראת התקנה קובעת כי, הנהלת הקרן רשאית להחליט על החזר הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, לשם ביצוע תכנית שיקום לפי סעיף 116 לפקודת המכרות.

ון משנת 3791
כותרתו "שיקום
לאחר הפסקת
ת עקב פעולות
הציבור בהתאם
ייעוד הקרקע.[2]

" המפקח - "
"הודעת שיקום - "
"חוק התכנון– "
"חוק הניקוז - "

ואילו הן: "כריה – "

1.6 הכנת תכנית שיקום.

המפקח על המכרות אשר מונה על פי הוראות סעיף 4 לפקודה.

כהגדתה בסעיף 113 לפקודה.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח-1957.

" מחצבה - "
. תקנה 8 לתקנות הקרן מפרטת את סוגי הפעולות, בגינן רשאית
הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות

מקום המשמש לכרייה ולחציבה של חומרי גלם ויכול שיכלול מתקנים;פעולת כריה ואיסוף של חול וחומר ואדי. מובהר כי מסמך זה אינו מתייחס למכרות ו/או לפעולות המבוצעות במכרה .

2.6 הכנת תקציב לשיקום .

"מיצוי חומר גלם- ניצול מיטבי של חומרי הגלם בשטח המחצבה .

3.6 שיקום פני השטח. "מתקנים- " מתקנים להפקת חומרי גלם ולטיפול בהם, ובן מערכי גריסה וניפוי, מיון ומיחזור של פסולת בנין ועודפי עפר .

4.6 שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

. תקנה 6 לתקנות הקרן, מאפשרת לקרן לקבוע כי, לא תשתתף כלל במימון פרויקט שיקום ."שיקום מחצבה – " פעולות בשטחה של מחצבה או

שטחו של תחום השפעה כהגדרתו

בהתאם להוראת התקנה האמורה, רשאית הקרן לממן, באופן מלא או חלקי, פעולות הנכללות בגדר ופעולות הכרוכות בהן או הנלוות להן, לצורך התאמתן לייעוד הקרקע אחת או יותר מהפעולות המפורטות במסמך מדיניות זה. להלן, שנועדו להתאמת פני השטח שהופרו, עקב פעולות כריה וחציבה לחלופין לקבוע כי לא תשתתף כלל במימון החדש, כפי שנקבע בתוכנית תקפה כדין, במטרה לשקם את פני השטח

השיקום.

. הגדרות

שיקום מחצבה יכול שיהיה אקסטנסיבי או אינטנסיבי בהתאם לשיקולי
למונחים המפורטים להלן תהיה במסמך זה המשמעות הרשומה בצידם:

"הפקודה – " פקודת המכרות]נוסח חדש[

_____

2 עת"מ)ירושלים(962/70 התאחדות קבלני התשתיות ומפעילי הצמ"ה נ' הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ואח'. פסק דינו של כב' השופט יונתן עדיאל.

ולהשיב את המקרקעין למאזן הקרקעי של המדינה .

תכנון ומאפייני המחצבה והאזור בו היא מצויה והוראות התכנון החלות
על השטח ויכול שיהיה שיקום אקולוגי .

שיקום אינטנסיבי – יכלול בין היתר, שינוי והתאמת פני השטח לייעודם
הקרן בפי שהיא מפורטת כאן, בהתאם להחלטות הנהלת הקרן .

שיקום אקסטנסיבי - יכלול פעילות מזערית להסדרת פני השטח בדגש על בטיחות,
תוך השארת מרבית "עבודת השיקום" או

כולה לאיתני הטבע. שיקום כאמור יכול שיבוצע במלואו, במקרים מתאימים, באופן טבעי וללא התערבות מלאכותית.

"חציבה משקמת – " פעולות כריה וחציבה וכל הכרוך בהן, המבוצעות במסגרת פעילות שיקום מחצבה כהגדרתו לעיל, ונועדו להשלמת מיצוי חומרי הגלם מחד ולקידום הסדרת פני השטח במסגרת עבודת השיקום מאידך ,והכל בהתאם לתוכנית שיקום ועל פי האמור בסעיף 9 להלן במסמך זה .

"מימון - " בכל מקום במסמך זה, בו נזכרת אפשרות של מימון מלא או חלקי של הקרן, יבוצע המימון בדרך של ביצוע בפועל של העבודות הנדרשות, על ידי הקרן באמצעות בעל זכות הסירוב הראשון או באמצעות הזוכה במכרז שערכה הקרן, לפי העניין. בכל מקרה, לא תממן הקרן אלא פעולות לשיקום מחצבה שבוצעו על ידה באחת משתי דרכים אלה, על פי תוכנית שיקום שאושרה על ידה או כל חלק מתוכנית כזו .

"תחום השפעה - " שטח המקיף מחצבה כפי שנקבע בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, שבתחומו מוטלות הגבלות על השימושים המותרים כתוצאה מהקמת המחצבה והפעלתה .

"תוכנית שיקום" – תוכנית מאושרת ותקפה החלה בשטח מחצבה ו/או בתחום השפעה ,אשר קובעת ייעוד חדש לשטח[1], לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה והיא אחת מאלה:)1(תוכנית על פי חוק התכנון, מכוחה פועלת ו/או פעלה המחצבה, ככל שהיא כוללת הוראות לשיקום המחצבה ו/או כל חלק ממנה) ;2(תוכנית

[1] למעט בהתייחס לשטח של רצועת נחל, הנזכר בהמשך הסעיף, אשר ביחס אליו אין נקבע ייעוד חדש אלא מבוצעת הסדרה של תוואי הנחל .

לשיקום מחצבה שהוכנה על פי הוראות חוק התכנון וממנה ניתן לגזור היתרי בניה ;

)3(תוכנית החלה ברצועת נחל שהיא מקרקעי יעוד ואשר אושרה לפי חוק הניקוז[2].

. תנאי מוקדם לבחינת אפשרות שיקומה של מחצבה או כל חלק ממנה ע"י הקרן, הוא הודעת המפקח להנהלת הקרן, אודות הסכמתו לביצוע השיקום נוכח מיצוי חומרי הגלם במתחם החציבה המדובר . לחלופין – ככל שנותרה יתרת חומרים לחציבה, בתנאים או בנסיבות בהם סבור המפקח כי לא קיימת אפשרות מעשית להשלמת החציבה הנדרשת – תותנה פעילות השיקום בביצוע "חציבה משקמת "בתנאים ובכמויות אותן יקבע המפקח, ובכפוף לקבלת רישיון חציבה מתאים שיוצא על ידו או לחלופין בפטור מרישיון כאמור, הכל לפי שיקול דעתו של המפקח .

. מזכירות הקרן תבדוק האם קיים תכנון תקף, המאפשר ביצוע עבודות שיקום. עוד תבדוק מזכירות הקרן, האם בעלי הקרקע מסכימים לביצוע שיקום על פי התכנון הקיים או לחלופין, מבקשים לתקן את התוכנית הקיימת ו/או להכין תוכנית אחרת .

[2] הוראות חוק הניקוז קובעות את סמכויותיה של ועדת תכנון מחוזית המסורות לה מכח פקודת בנין ערים 1936 אשר בוטלה בהתאם להוראת סעיף 270 לחוק התכנון אשר החליף אותה. ניתן לראות תוכנית ניקוז בעומדת בדרישתו של סעיף 711 לפקודה לעניין היותה תוכנית שיקום.

. היות ומשאבי השיקום מוגבלים, מעצם טבעם, יש לתעל את משאבי הקרן באופן שיבטיח את האפשרות לפעול לשיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים .

. כל בקשה לשיקום מחצבה, תסווג על ידי הקרן בהתאם לייעוד החדש של השטח. תערך אבחנה בין ייעוד למטרות כלכליות/מסחריות ו/או למטרות תעשייה לעומת ייעוד למטרות ציבוריות ו/או שיקום נופי. בהתאם לסיווג זה תקבל הקרן את החלטותיה על פי המדיניות המנחה להלן. בשטחים שייעודם משלב במה תכליות, תשקול הקרן אפשרות של שיקום החלקים המיועדים לשימושו של הציבור הרחב, מקום שתמצא לנכון לערוך אבחנה כאמור .

. החלטותיה של הקרן, כפי שהן מפורטות במסמך מדיניות זה, הינן החלטות עקרוניות, אולם ביצוע בפועל של פעולות שיקום במחצבה נתונה, מותנה בהתקיימם המצטבר של כלל התנאים המוקדמים להלן:

1.13 קיומה של תוכנית שיקום. בהעדר תוכנית שיקום, רשאית הקרן ליטול על עצמה את הכנתה של תוכנית כאמור, לאחר ובכפוף לקבלת הסכמתו של המפקח, במסגרת תפקידו כחבר בהנהלת הקרן. פעילות השיקום תבוצע בהתאם לתוכנית, לאחר אישורה ובכפוף לו .

2.13 קבלת הסכמתו של בעל הקרקע לביצוע פעולות השיקום על פי תוכנית השיקום.

3.13 קבלת אישורו המוקדם של המפקח, כמפורט בסעיף 9 לעיל.

4.13 לשם ביצוע עבודות שיקום)להבדיל מפעולות תכנון(תידרש בנוסף, הודעת שיקום כהגדרתה בסעיף 8 לעיל.

פרק ב' - תכנון השיקום

. הקרן תשתתף במימון בדיקות, סקרים ומחקרים, ככל שהם דרושים לפי שיקול דעתה, לעניין שיקומה של מחצבה מסוימת או לשיקומן של מחצבות מסוג מסוים, או לאופן הביצוע המיטבי של עבודות שיקום מסוג מסוים. הנהלת הקרן תאשר מימון לעניין זה בכפוף להוראת תקנה 5)4(לתקנות, לרבות סמכויות עזר הנגזרות ממנה. הפעולות המנויות בסעיף זה תוגדרנה כפעולות תכנון, לעניין סעיף 4.13 לעיל.

. הקרן תשתתף במימון הכנתן של תכניות שיקום בכל רמות התכנון, לרבות הכנת נספחים נדרשים ו/או מסמכים מקצועיים נלווים על פי דרישות וועדות התכנון או גורם מקצועי מוסמך על פי כל דין. ככלל, אין נדרשת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה במסגרת תוכנית שיקום, נוכח מהותו של השיקום כפעולה המיטיבה עם הסביבה. עם זאת, מקום שהדבר יידרש לשם מימוש אפשרות השיקום, תהיה הקרן רשאית להחליט להשתתף במימון תסקיר כאמור או בהכנת מסמך סביבתי לפי העניין. בנוסף, הנהלת הקרן תשמור לעצמה שיקול דעת לממן נספחים נדרשים, כגון נספח תחבורה או נספח ניקוז, או ייעוץ אקולוגי, מקום בו התוכנית מייעדת את השטח לצרכי ציבור, להבדיל מצורך מסחרי ו/או כלכלי. בכל מקרה, השתתפותה של הקרן בהכנת מסמכים ו/או בייעוץ כאמור, תהיה רק במקום שבו, לדעת הנהלת הקרן, משרתים נספחים אלה, באופן ישיר, את תכלית השיקום.

. בהמשך לאמור בסעיף 15 לעיל, הקרן תשתתף במימון הכנת מסמכי תכנון ותקציב שיקום לפי

הפירוט להלן:

1.16 תכנית שיקום, על פי הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965.

2.16 תכנית שיקום, על פי הוראות חוק הניקוז.

3.16 תכניות עבודה מפורטות לביצוע השיקום.

4.16 נספחים תכנוניים/גיאולוגיים/סביבתיים הנדסיים נדרשים לביצוע השיקום, כמפורט להלן.

1.4.16 חוות דעת מקצועיות נדרשות.

2.4.16 אומדן מתכנן.

3.4.16 מפרטים טכניים.

4.4.16 תכניות עבודה מפורטות.

5.4.16 כתבי כמויות.

6.4.16 מסמכי מכרז על נספחיהם.

פרק ג' - בחינה מקדמית של השתתפות הקרן במימון השיקום

הנהלת הקרן תשקול בין היתר גם את השיקולים הבאים, בטרם תכריע אם לאשר את השתתפות הקרן במימון וביצוע פרויקט שיקום פלוני אם לאו:

. אפשרות שיקומו של השטח ב"שיקום טבעי", על ידי תהליכים טבעיים ללא צורך בהסדרה מלאכותית, באופן המתאים לטבעו ומיקומו של השטח ולייעודו העתידי .

. מידת ההיתכנות המעשית של ביצוע הפרויקט, ללא מימון הקרן ו/או במימון חלקי של הקרן, ביחס להיקף המימון המבוקש ממנה. הנהלת הקרן תהיה רשאית לצמצם ואף לבטל את השתתפותה במימון פרויקט שיקום, אשר בחינתה מצביעה על קיומה של אפשרות מעשית כי יבוצע גם ללא השתתפותה .

. בנוסף ובהמשך לאמור בסעיף 12 לעיל ובסעיף 18 לעיל, הנהלת הקרן תבחן במסגרת שיקוליה, מהו ייעודו התכנוני החדש של השטח המיועד לשיקום. תערך אבחנה בין יעוד ציבורי לשטח ציבורי פתוח ו/או יעוד ציבורי אחר, לרבות שיקום נופי ובין יעוד מסחרי ו/או יעוד לתעשייה.

הנהלת הקרן תשקול באהדה השתתפות בהיקף גדול יותר, בפרויקטים לשיקום שייעודם החדש הוא ציבורי.

. ככלל, ביצוע שיקום יותנה בקיומו של גורם-אחראי אשר ייטול על עצמו מחויבות ברורה ותקפה למימון הוצאות התחזוקה של השטח, לאחר גמר ביצוע השיקום, בהתאם לאופי התחזוקה הנגזר מאופיו של השיקום, היקפו והשימושים העתידיים להם הוא מיועד, וכן לאחריות הכוללת לשטח המשוקם ,לשוהים ולמבקרים בו, ואשר חתם עם הקרן על הסכם, בנוסח שאושר על ידי הקרן, הכולל התחייבות לרכישת פוליסות הביטוח הנדרשות.

פרק ד' –שיעור ההשתתפות במימון וביצוע פרוייקט שיקום

. אישור המימון יתייחס אך ורק לסעיפים מוגדרים מראש, הכרוכים בביצוע תכנון ו/או ביצוע השיקום בפועל, בהתאם לעקרונות מסמך מדיניות זה, כפי שיושמו בפועל על ידי הנהלת הקרן. בנוסף, יקבע אחוז ההשתתפות של הקרן, באותם הסעיפים שמימונם אושר. אחוז המימון יכול שיהיה זהה לכלל הסעיפים ויכול שישתנה ביחס לסעיפים מסוימים. כמו כן, המימון הכולל או מימונם של סעיפים מסוימים, יכול שיהיה מותנה בקיומם של תנאים מוקדמים.

. שיעור השתתפות הקרן בסעיפי ההשתתפות שלה בתקציב השיקום, יקבע, בין היתר בהתחשב בהיקף המימון של הקרן בפרויקט כולו. ככל שהיקף ההשתתפות של הקרן במימון הפרויקט כולו יהיה נמוך יותר, תשקול הנהלת הקרן באהדה, הגדלת היקף המימון בסעיפים שאושרו על ידה.

. הנהלת הקרן תהיה רשאית, מקום שמצאה לנכון לעשות כן, להגביל את היקף השתתפותה במימון הפרויקט, בסכום נומינאלי ולקבוע כי בכל מקרה, תקרת המימון של הקרן לא תעלה על סכום שנקבע מראש. הודעה בדבר קביעת התקרה באמור, תימסר לכלל הגורמים המעורבים במימון פרויקט השיקום, טרם תחילת ביצועו.

. בהתייחס לשיקום שטח המיועד למטרה ציבורית - הנהלת הקרן תעשה מאמץ לאתר גורמים נוספים אשר ישתתפו במימון השיקום ו/או בתחזוקתו.

פרק ה' – קביעת סוגי העבודות והשירותים שהקרן תשתתף במימונם

להלן סוגי העבודות והשירותים שהקרן רשאית להשתתף במימונם, בהיקף ובתנאים שיקבע על ידה:

. ביצוע עבודות שיקום נופי תוך שימוש בחומרי גלם משטח המחצבה ו/או חומרי גלם מובלים)לרבות מעובדים(, על פי תכנית שיקום. ככלל, לא יובאו חומרים לצורך מילוי בורות החציבה, אלא לכל היותר לשם תיקון המפלסים.

. הקרן תעודד ניצול חומרי גלם קיימים בשטח המחצבה לשם ביצוע השיקום, לרבות כאלה הדורשים עיבוד לשם התאמתם לצרכי ביצוע השיקום.

. הקרן תתיר חציבה משקמת לצרכי ביצוע השיקום, מקום שהדבר תואם את תוכנית השיקום, בכפוף לקבלת אישורו המקצועי של המפקח.

. ביצוע עבודות תשתית ו/או הסדרת דרכי גישה לאתר המשוקם)לרבות הנחת מצעים וסלילה(, כאשר המדובר בשטח המיועד למטרה ציבורית ועתיד לשמש את כלל הציבור. "תשתית" לעניין סעיף זה משמעה: סלילת דרכים ו/או ביצוע התשתית לשם הנחת קווי ביוב וניקוז ו/או קווי מים ו/או חשמל ובלבד והיא חיונית לקיום הפרויקט ונדרשת בשיעור מידתי ביחס להיקף הכספי של עלות הפרויקט בשלמותו.)"עלות הפרויקט" לעניין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון עלות הפרויקט בלבד(.

סעיף זה כפוף לאמור בסעיף 92 להלן.

. ככלל, בכל הנוגע לביצוע עבודות תשתית, כהגדרתן בסעיף 82 לעיל, הקרן תתמקד בביצוע עבודות העפר הנדרשות בלבד. הנהלת הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך, בהתייחס לשטחים המיועדים לשימוש ציבורי, בלבד.

. ביצוע התאמות נדרשות לשם הנגשת האתר המשוקם לטובת אנשים עם מוגבלות.

ביצוע עבודות גינון והשקיה לרבות התקנת מערכת השקיה.

. ביצוע עבודות הנדרשות לצרכי בטיחות המבקרים באתר, לרבות אך לא רק: יישור פני השטח, ייצוב המדרונות, הקמת גדרות, הצבת שילוט מתאים, כיסוי בורות ו/או מקורות מים וכל עבודה ו/או פעולה אשר לגביהן השתכנעה הנהלת הקרן כי יש בהן צורך בטיחותי.

. במקרים מיוחדים, בהם האתר המשוקם מצוי בסביבת מגורים או בסמוך לה, והקרן השתכנעה כי, מטעמי בטיחות הציבור דרוש להתקין תאורה, לרבות תשתית החשמל התומכת בכך, ועוד

השתכנעה כי אין ביכולתו של הגוף המנהל את המקרקעין לממן זאת ו/או למצוא מקור מימון חיצוני . הקרן תשקול השתתפות במימון אמצעי הצללה, הצבת שולחנות וספסלים, מקום בו סברה שהמדובר לכך, תשתתף הקרן בעלות התקנת התאורה על כל הכרוך בה, במידה המזערית ההכרחית הדרושה בצורך חיוני לפעילות באתר המשוקם, ובהעדר מקור מימון זמין חלופי לביצועו, או בהתקיים נסיבות מטעמי הבטיחות, והכל לפי שיקול דעתה של הקרן. מיוחדות אחרות המצדיקות זאת, לפי דעתה, והכל ובלבד שהמדובר באתר הפתוח לרווחת הציבור.

. טיפול בסילוק צמחיה המוגדרת כ"מין פולש", ככל שהיא כלולה ברשימת המינים הפולשים שהוכרה . הקרן תשתתף, בתנאים ובהיקף לפי שיקול דעתה, בשיקום מחצבות החושפות תופעות טבע ייחודיות ע"י הקרן, כפי שתעודכן מעת לעת, וככל שיש בכך כדי לתרום להצלחת ביצוע השיקום ו/או תחזוקתו תוך השתתפות במימון הצגתן.

לאורך זמן. עבודות ופעולות על פי סעיף זה תוגדרנה כעבודות שיקום לעניין התנאים המפורטים בסעיף 4.13 לעיל.

. הקרן תשקול להשתתף במימון שימושים דקורטיביים בקירות מחצבה ואלמנטים קישוטיים, במקום המיועד לקהל הרחב ובלבד שהדבר תואם את תוכנית השיקום.

. במקרים מיוחדים, הנהלת הקרן תהיה רשאית, על פי שיקול דעתה, לאשר ביצוע עבודות הדרושות
למניעת עיכוב משמעותי של אפשרות השיקום של המחצבה, ובלבד שעלות עבודות אלו לא תעלה . הקרן תממן שיקום מחצבות באפיקי נחלים וסביבתם, בהם התבצעה כרייה או חציבה, לרבות בנית על כרבע מעלות ביצוע השיקום המתוכנן.
)"ביצוע השיקום" לעניין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן גביונים ורכישת חומר הגלם לביצוע השיקום והובלתו לאתר, מקום שהדבר נדרש. היקף השתתפותה במימון ביצוע השיקום בלבד(. של הקרן בביצוע שיקום כאמור, תעשה
בהתחשב באמות המידה המפורטות לעיל ותוך התחשבות באמצעי המימון של רשויות הניקוז.
35 . באתרים המיועדים לשיקום למטרות מסחריות ו/או לתעשייה, הנהלת הקרן תשקול להשתתף בביצוע חלק מעבודות העפר בלבד, בין היתר, בהתחשב בסדרי העדיפות שלה ובתקציבה. . הקרן תממן הקמת תשתית למגרשי
ספורט פתוחים, ברשויות מקומיות השייכות לאשכולות 1, 2
ו- 3 במדרג הסוציו אקונומי שקבע משרד הפנים, תוך התחשבות באמצעי המימון העומדים לרשות
. ככלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון פעולות הנדרשות לצורך ניקוי
ו/או סילוק פסולת הרשויות בין היתר לעניין דרישות התחזוקה של מתקני הספורט.
שנשפכה באתר של מחצבה נטושה. הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו, במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך ובלבד שימצא מקור נוסף אשר ישתתף במימון הטיפול הנדרש בפסולת. . הקרן תממן הקמת תיאטרון פתוח תחת כיפת
השמיים, תחת מגבלות תכנון שקבעו ועדות התכנון
ובלבד שימצא גורם מתאים, להנחת דעתה של הקרן, אשר ייטול על עצמו את המחויבות לתחזוקת
. ככלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון שיקום מחצבות עתיקות, כמשמעותו
של המונח התיאטרון למשך 52 שנה לפחות.
"עתיקה" בחוק העתיקות, למעט השתתפות במקרה בו נדרש שיקום בשל פגיעה סביבתית -נופית או בטיחותית.

. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון פעולות שימור מבנים ומתקנים, והצגת היסטוריית החציבה
במחצבות, הכל בתנאים ובהיקף שיקבעו על ידי הנהלת הקרן לפי שיקול דעתה.

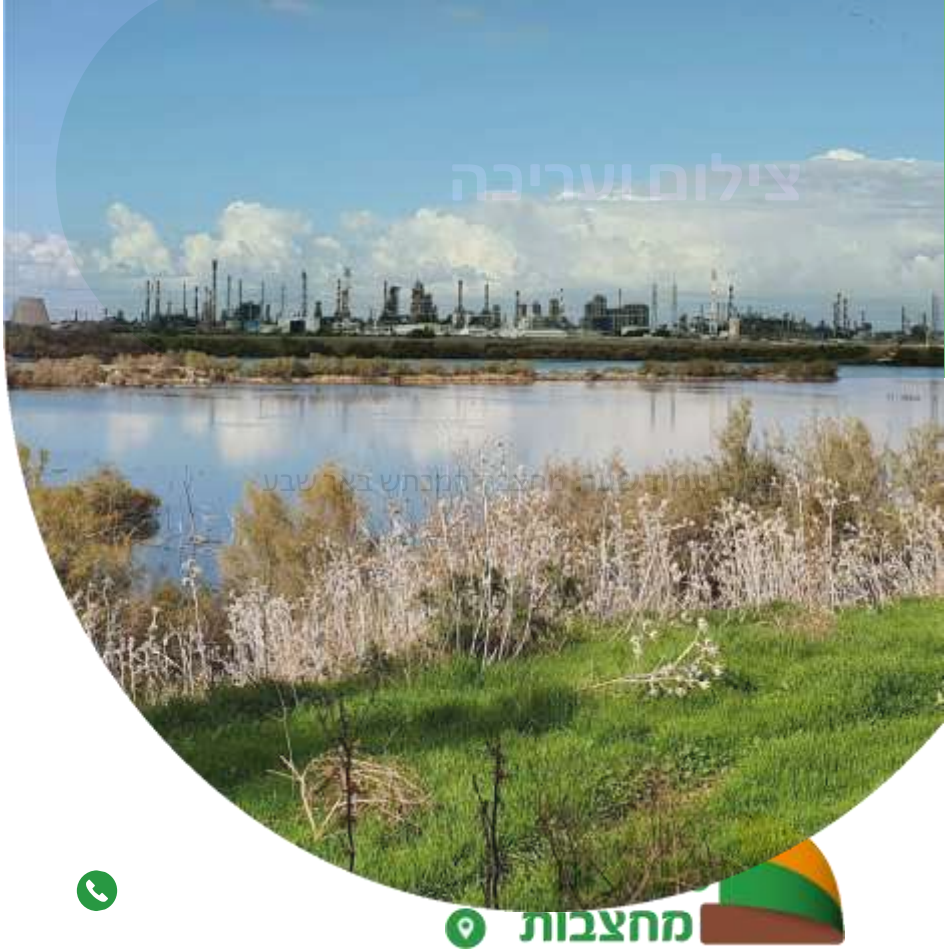
. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון שילוט הכוונה וכן שילוט הדרכתי באתרים ששוקמו על ידה, ככל שסברה ששילוט כאמור הינו השלמה נדרשת להסברת פעולת
השיקום ו/או הערכים המצויים באתר שנחשפו ו/או הוצגו בעקבות השיקום ו/או לעבודה שביצעה הקרן במקום. עצם ההשתתפות במימון כאמור, לרבות התנאים לו והיקפו, יקבעו על ידי הנהלת הקרן
על פי שיקול דעתה ובאפשרות המימון על ידי גורם חלופי. בכל מקרה תממן הקרן שילוט מתאים, לפי שיקול דעתה, המציין את ביצוע עבודות השיקום על ידי הקרן.

-**צילום עמוד 19:** מאגר שחורת

-**צילום עמוד 59:** מצפה רמון

-**צילום שער אחורי:** מחצבת אגמים, נשר

-**קרדיט צילום:**

מחצבות

סטודיו "ברבים" אלון לויטה חורחה

נובומינסקי- **עריכת דו"ח ועיצוב גרפי:**

אשחר more& **דרך מנחם**

בגין מחזירים

125, ת"א את

הטבע

לקהילה
office@kas
ham.org.il 073-3429538